

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Samsun Ticaret ve Sanayi Odası Sunumu

Durmuş Yılmaz

Başkan

Haziran 2009

Sunum Planı

- I. Küresel Kriz ve Son Gelişmeler
- II. Türkiye Ekonomisine İlişkin Göstergeler
- III. Yakın Döneme İlişkin Öngörüler
- IV. Enflasyon Görünümü & Para Politikası Duruşu
- V. Uluslararası Banka Hesap Numarası (IBAN)
- VI. Finansal Eğitim

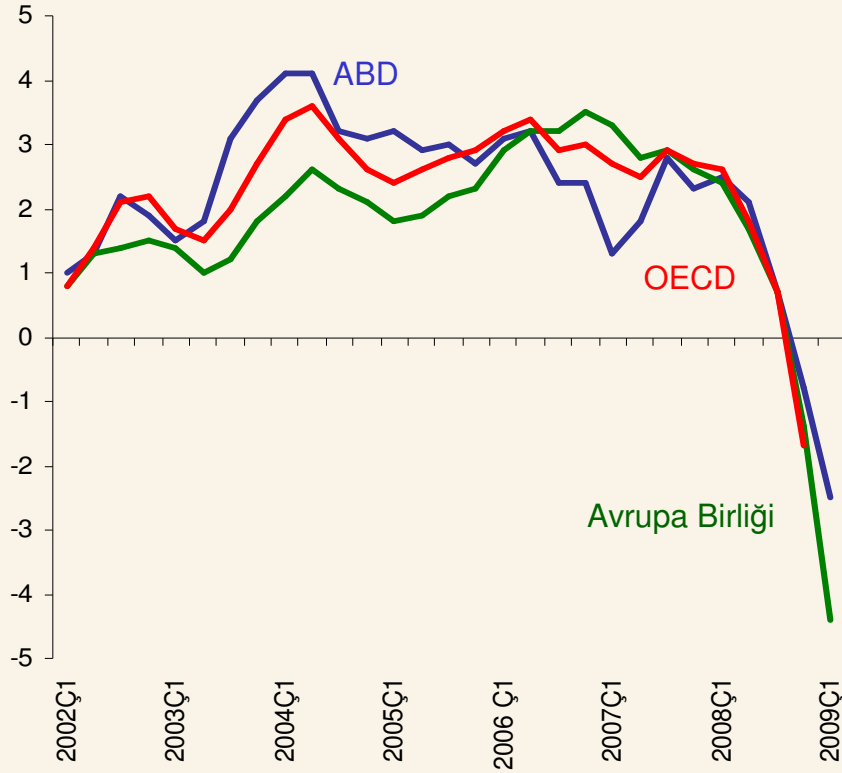
I. Küresel Kriz ve Son Gelişmeler

Küresel Kriz

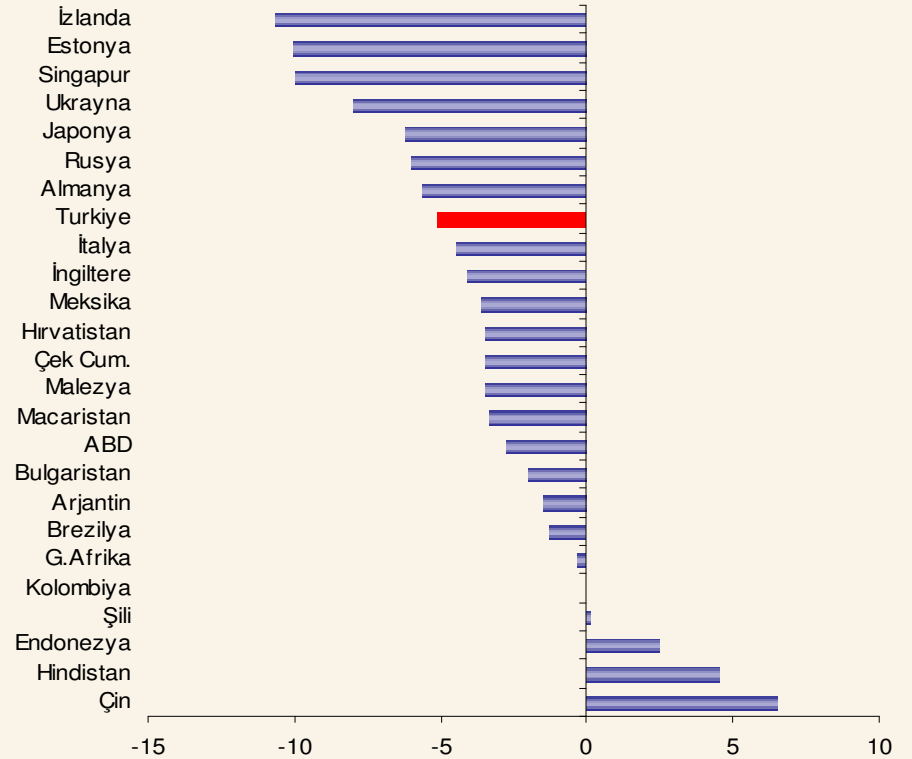
2008 yılının son çeyreğinden itibaren küresel krizin dünya ekonomileri üzerindeki etkisi hızlı ve yıkıcı bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Bölgelere Göre Büyüme Oranları
(2002 1.Ç – 2009 1.Ç, yüzde)

Kaynak: IMF, TCMB

Seçilmiş Ülkelerin 2009 Yılı Büyüme Tahminleri
(yüzde)

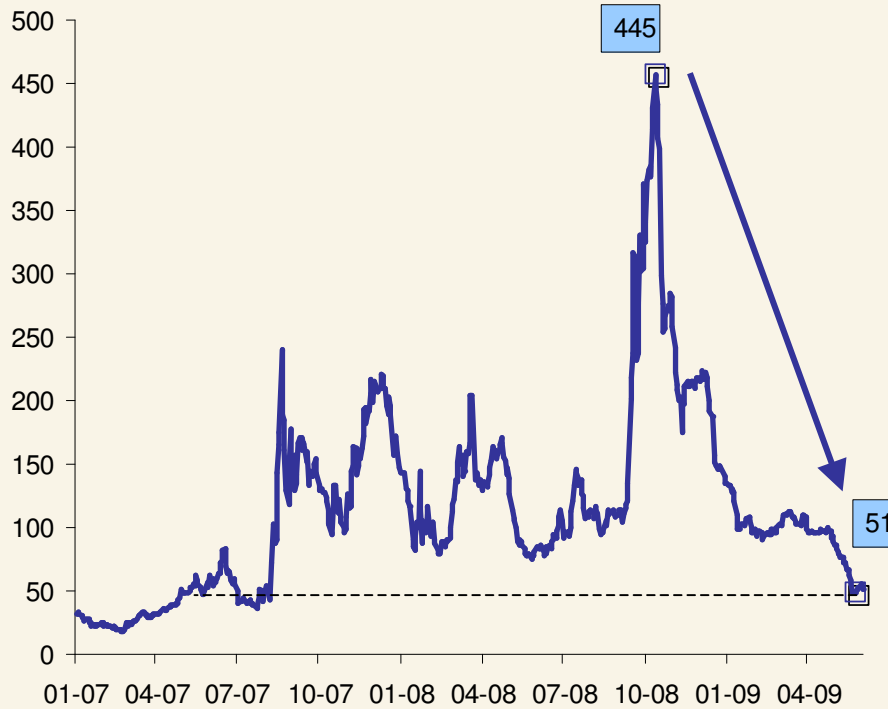
Kaynak: IMF, TCMB

Finansal Piyasalarda Son Gelişmeler

Son dönemde küresel finans piyasalarında görece bir iyimserliğin yaşandığı görülmektedir.

3 Ay Vadeli LIBOR Faiz Oranı ile ABD Hazine Bonosu Getirisi Arasındaki Fark (TED Spread)
(2 Ocak 2007 – 3 Haziran 2009, baz puan)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Risk İştahı Endeksi
(2 Ocak 2006 – 1 Haziran 2009)

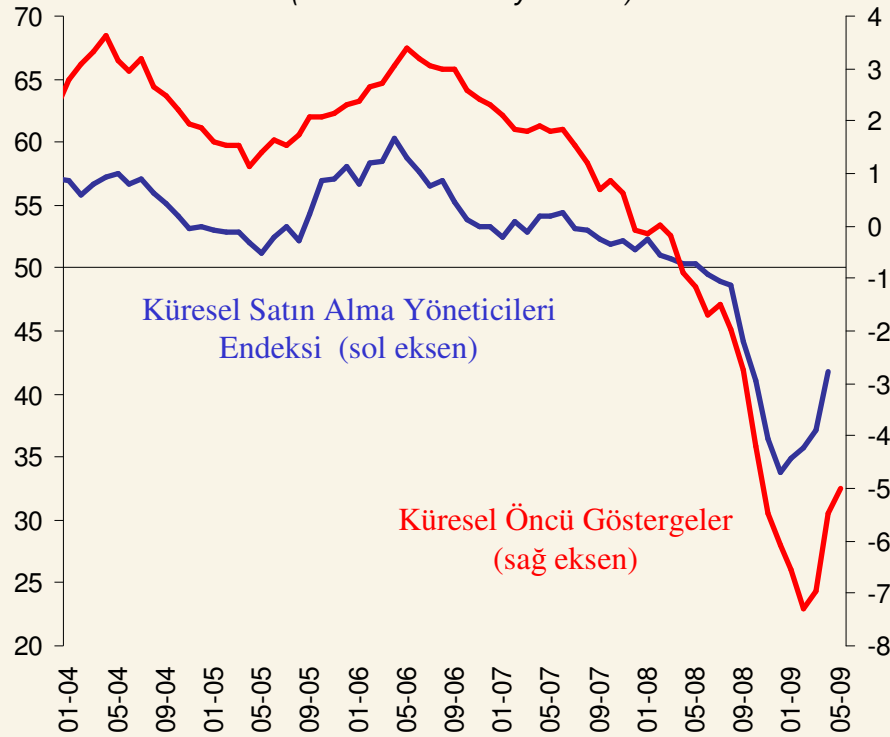
Kaynak: Credit Suisse, TCMB

Güven Endeksleri ve Öncü Göstergeler

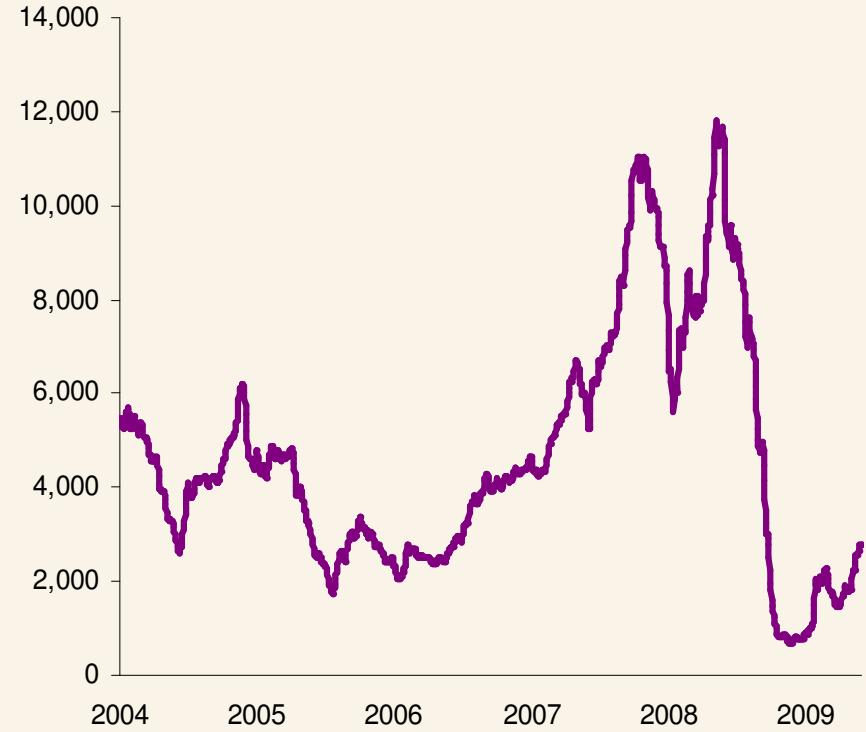
Finans piyasalarında yaşanan bu olumlu hava, reel kesime ilişkin göstergelerde de gözlenmektedir. Son dönemde küresel ekonomiye ilişkin beklentilerde kısmi de olsa bir toparlanma yaşanmaktadır.

**Küresel Satın Alma Yöneticileri Endeksi
ve Öncü Göstergeler**
(Ocak 2004 – Mayıs 2009)

Kaynak: Bloomberg, Goldman Sachs, TCMB

Baltık Kuru Yük Taşımacılık Endeksi
(Ocak 2004 – Mayıs 2009)

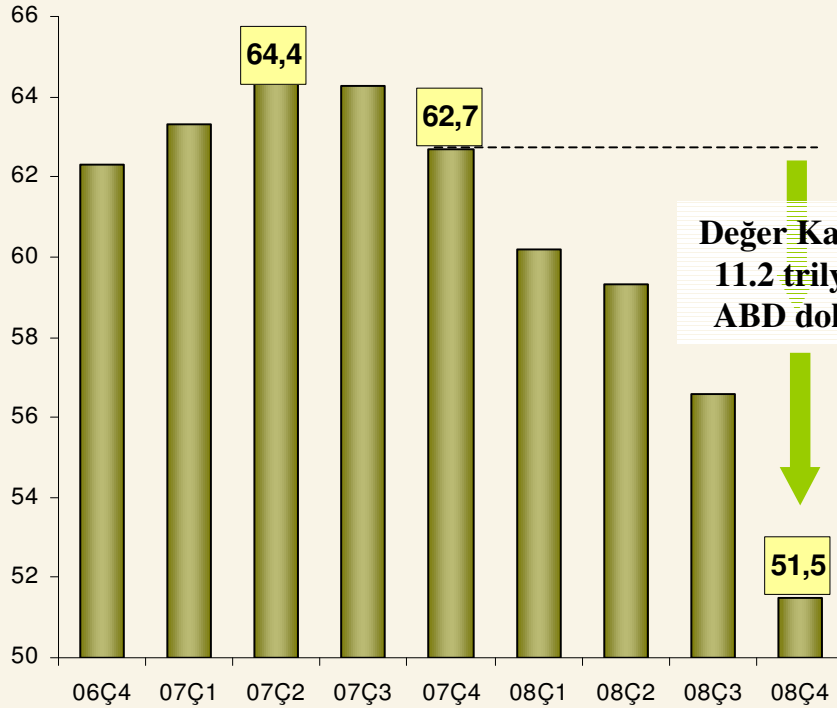
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Küresel Ekonomiye Etkileri

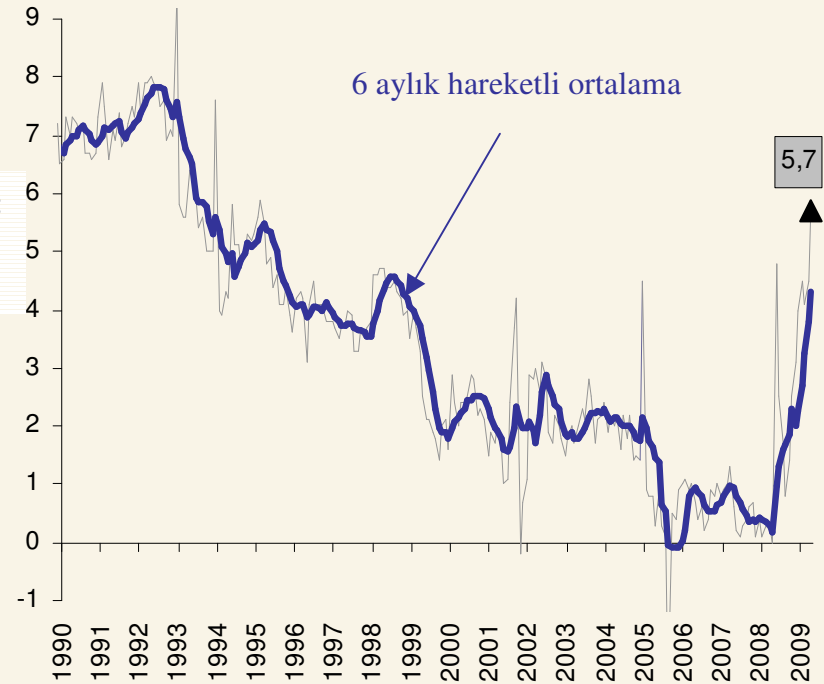
Bununla birlikte yaşanan krizin dünya ekonomilerinde çok büyük bir tahribata yol açtığı unutulmamalıdır. Varlık fiyatlarında görülen sert düşüşler ve geleceğe ilişkin olumsuz beklentiler, ihtiyati tasarruf eğilimini de artırarak şiddetli bir talep daralmasına neden olmuştur.

ABD'de Hanehalkı Varlıkları
(2006 4.Ç – 2008 4.Ç, trilyon ABD Doları)

Kaynak: Amerikan Merkez Bankası, TCMB

ABD'de Hanehalkı Tasarrufunun GSYİH'ye Oranı
(Ocak 1990 – Nisan 2009, yüzde)

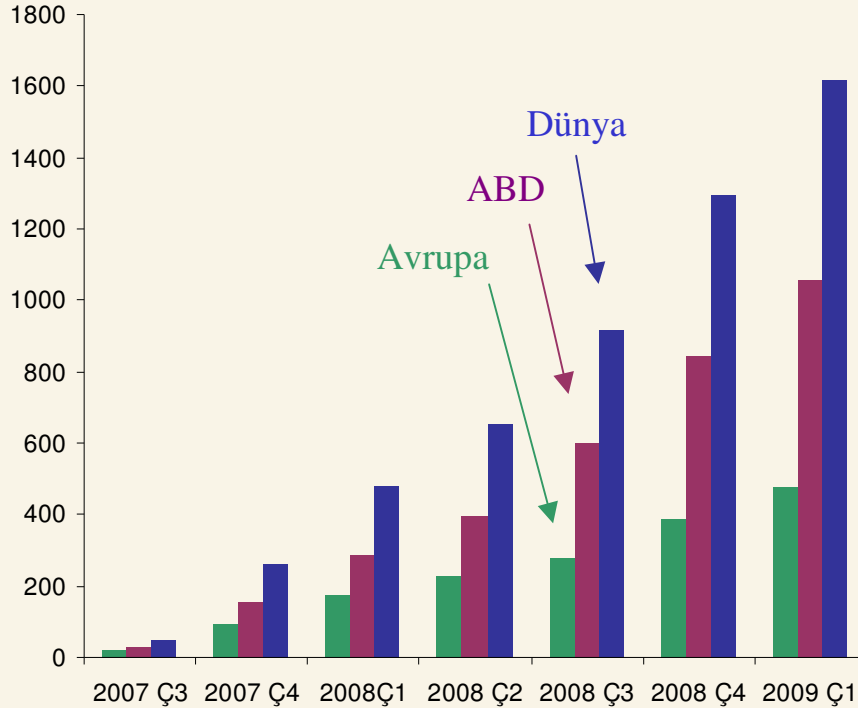
Kaynak: Amerikan Merkez Bankası, TCMB

Küresel Ekonomiye Etkileri

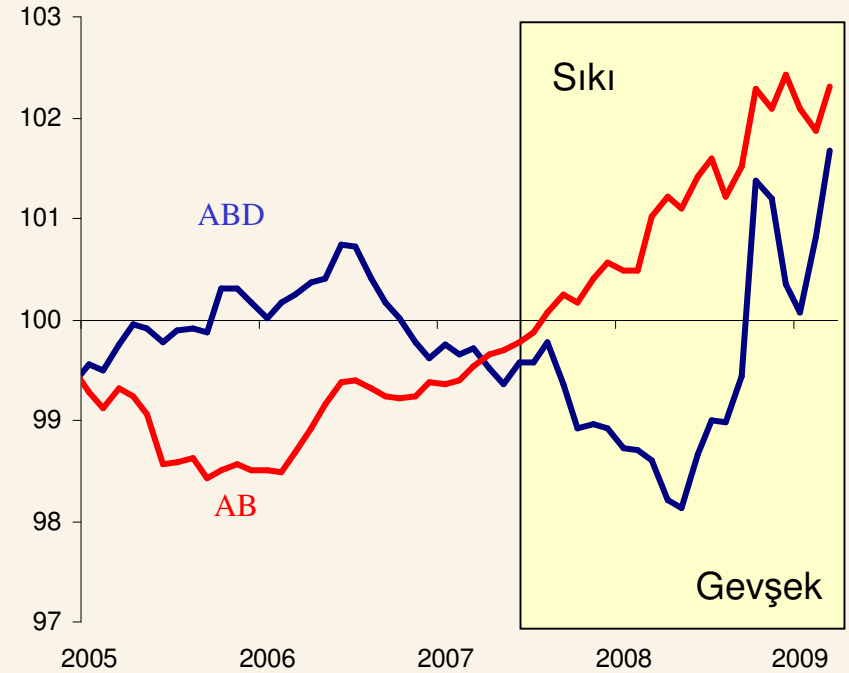
Yaşanan tahribatın boyutu göz önüne alındığında, dünyada finansal koşullardaki sıkılığın kısa vadede ortadan kalkması ve küresel talebin yakın dönemde kalıcı bir şekilde canlanması ihtimali düşük görülmektedir. Merkez Bankası olarak öngörümüz, küresel ekonominin potansiyel üretim düzeyine ulaşmasının uzun bir süre alacağı yönündedir.

Küresel Bankacılık Kesiminin Açıklanan Zararları
(2007 2.Ç – 2009 1.Ç, milyar ABD doları, birikimli)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Finansal Koşullar Endeksi
(Ocak 2005 – Mart 2009)

Kaynak: Goldman Sachs, TCMB

II. Türkiye Ekonomisine İlişkin Göstergeler

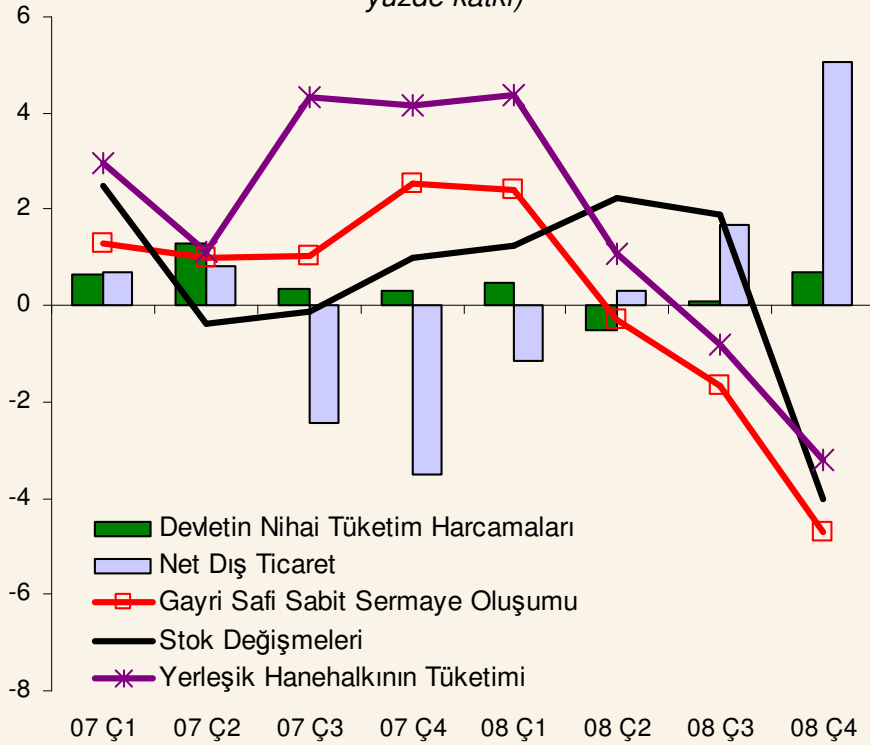

Küresel Krizin Türkiye Ekonomisine Etkileri

2007 yılının ikinci yarısından itibaren ortaya çıkan küresel kriz, finansman imkanlarını ve dış talebi olumsuz etkileyerek, diğer gelişmekte olan ülkeler gibi Türkiye'de de iktisadi faaliyette belirgin bir yavaşlamaya yol açmıştır.

Büyümenin Bileşenleri

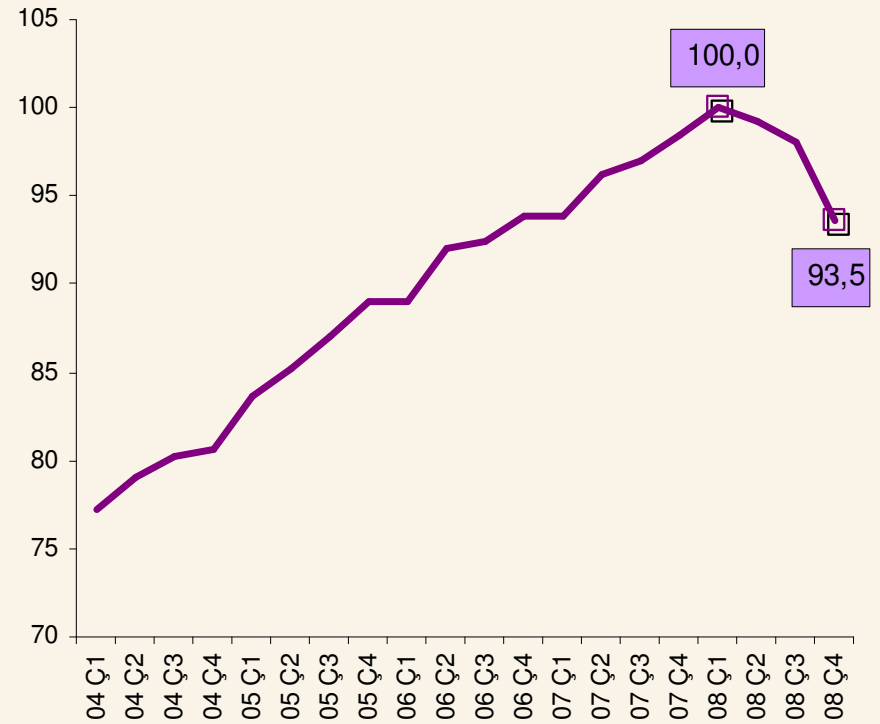
(2007 1.Ç – 2008 4.Ç, bir önceki yılın aynı dönemine göre, yüzde katkı)

Kaynak: TÜİK, TCMB

GSYİH

(2004 1.Ç – 2008 4.Ç, mevsimsellikten arındırılmış, 1998 sabit fiyatlarıyla, 2008 1.Ç = 100)

Kaynak: TÜİK, TCMB

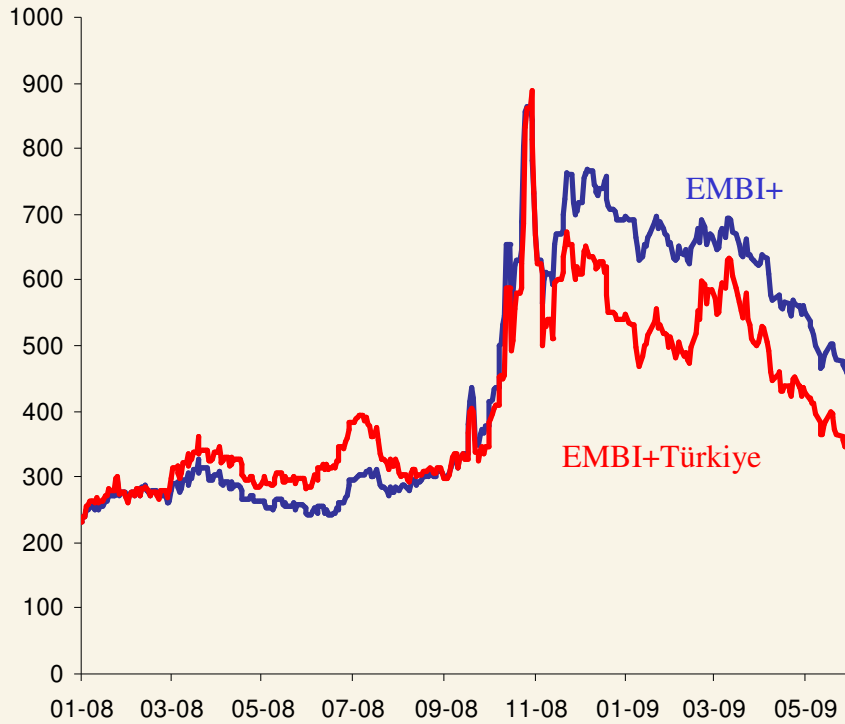

Türkiye'de Finansal Gelişmeler

Son zamanlarda küresel risk algılamalarında gözlenen toparlanma eğilimi Türkiye'nin risk primine, yurt içi piyasa faizlerine ve döviz kurlarındaki oynaklığa olumlu yönde yansımıştır.

Risk Göstergeleri

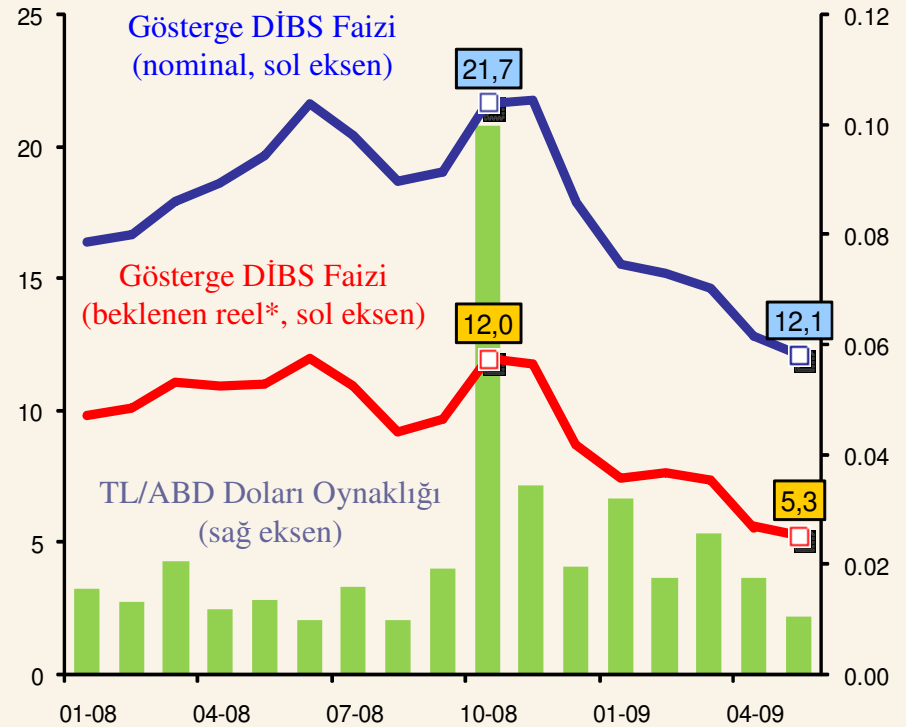
(1 Ocak 2008 - 2 Haziran 2009, baz puan)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Döviz Kuru Oynaklığı ve Gösterge DİBS Faizi

(Ocak 2008 - Mayıs 2009, aylık ortalama, yüzde)

* 12 ay sonrasının enflasyon beklentilerine göre
Kaynak: BBDK, TCMB

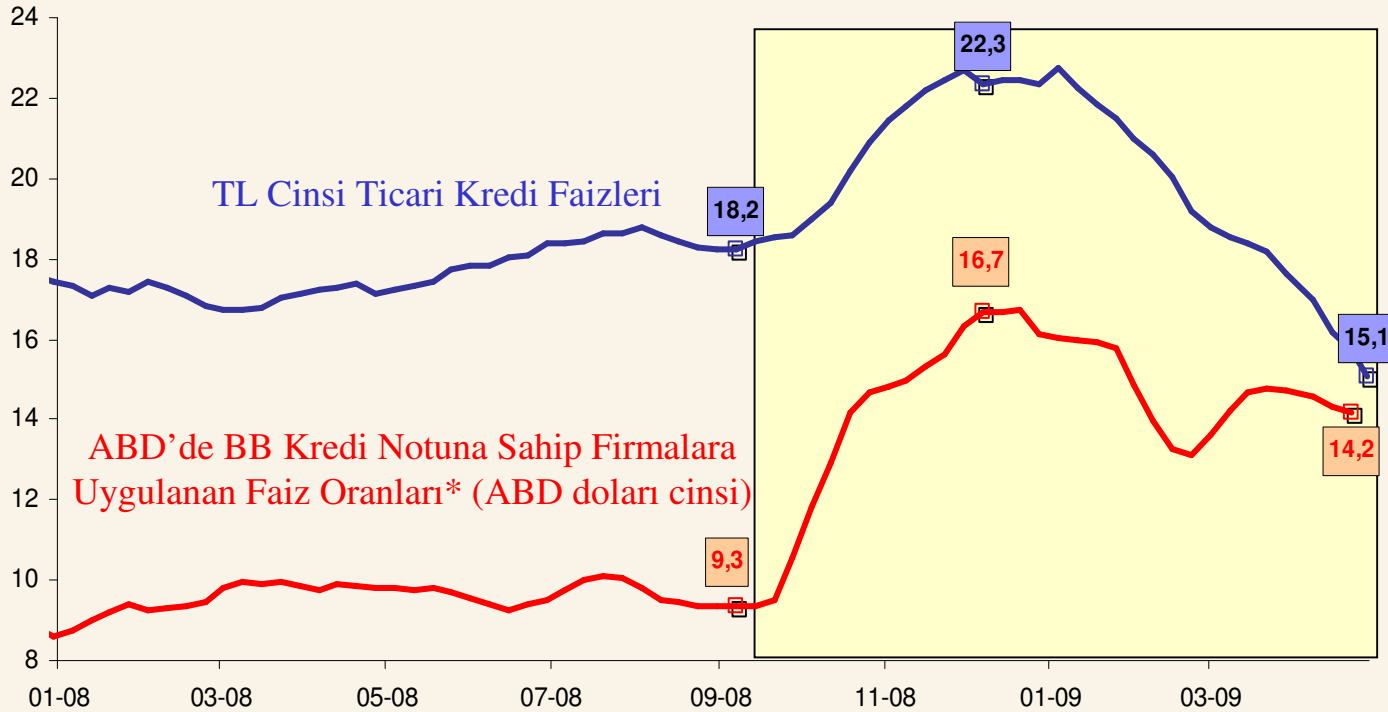

Türkiye'de Finansal Gelişmeler

Alınan önlemler sonucunda, Türkiye'deki finansal koşulların, benzer durumdaki ekonomilere kıyasla son dönemde daha ılımlı bir seyir izlediği görülmektedir.

Kredi Piyasası

(Ocak 2008 – Mayıs 2009, 4 haftalık hareketli ortalama, yüzde)

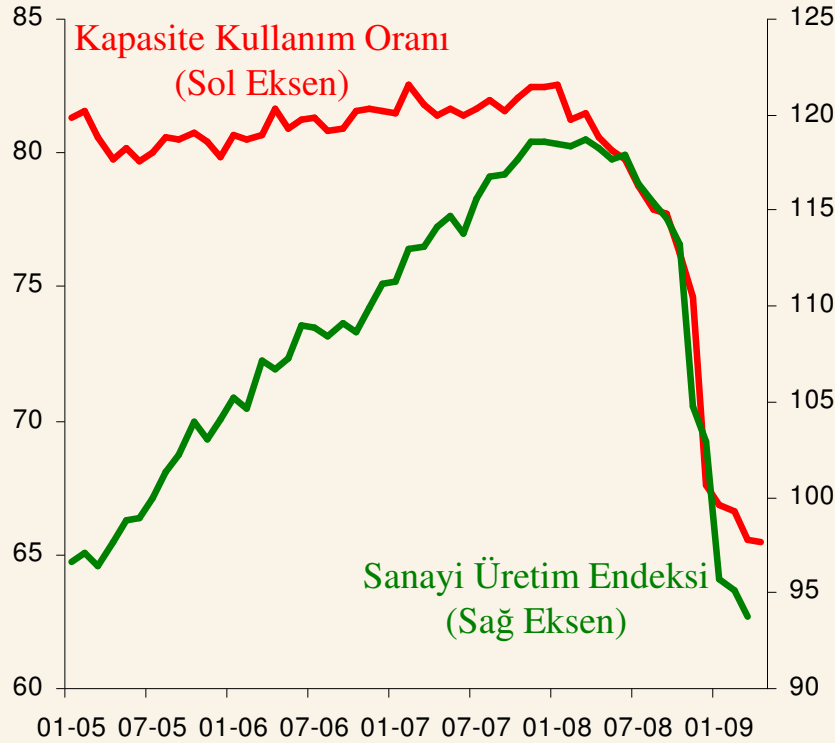
* BB kredi notuna sahip ABD firmalarının ihraç etmiş olduğu tahvillerin faiz oranları
Kaynak: JP Morgan, TCMB

Üretim Gelişmeleri ve Sipariş Beklentileri

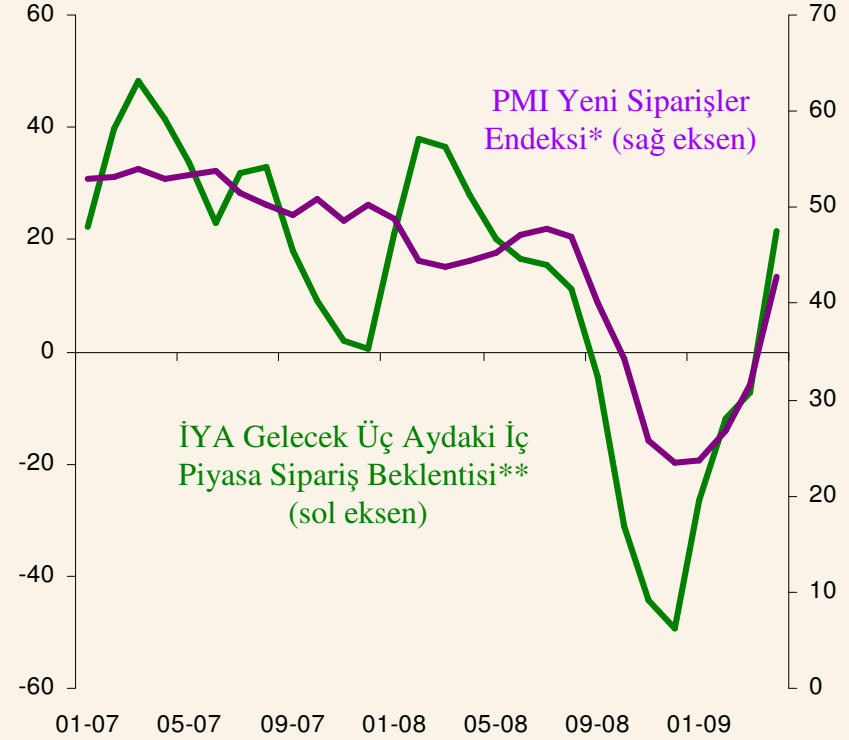
Mevcut göstergeler, gelecek 3 ay içinde beklenen siparişlerde bir toparlanma yaşandığına ve 2009 yılının ikinci çeyreğinde sanayi üretiminin istikrar kazanacağına işaret etmektedir.

Sanayi Üretim Endeksi* (Ocak 2006 – Mart 2009)
ve Kapasite Kullanım Oranı* (Ocak 2006 – Nisan 2009)

* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Talep Göstergeleri
(Ocak 2007 – Nisan 2009)

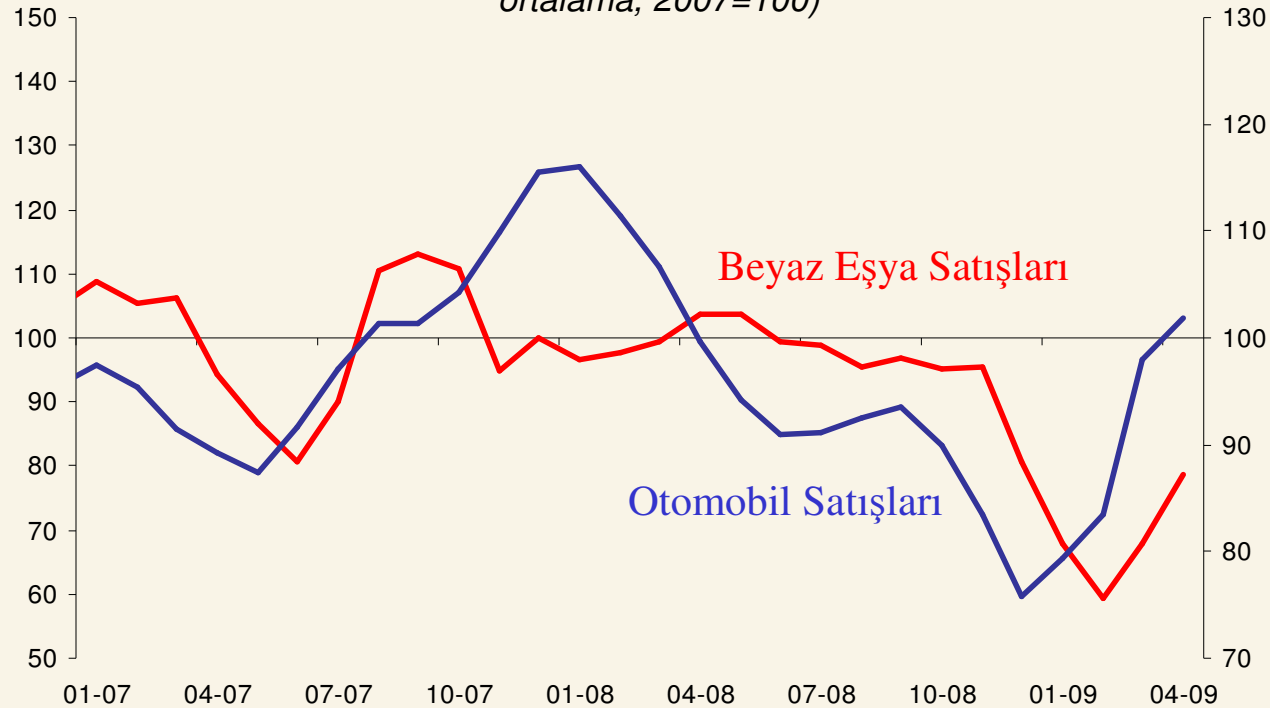
* PMI: Satın Alma Yöneticileri Endeksi, mevsimsellikten arındırılmış
** İktisadi yönelim anketi
Kaynak: ABN Ambro, TCMB

İç Talep Göstergeleri

Vergi indirimlerinin etkisiyle Mart ayından itibaren stok eritme sürecinin hızlandığı gözlenmektedir. Bununla birlikte, iç talepte gözlenen canlanmanın bir bölümünün, tüketim talebinin öne çekilmesinden kaynaklandığı unutulmamalıdır.

Yurt İçine Yapılan Beyaz Eşya ve Otomobil Satışları
(Ocak 2007 – Nisan 2009, mevsimsellikten arındırılmış 3 aylık hareketli ortalama, 2007=100)

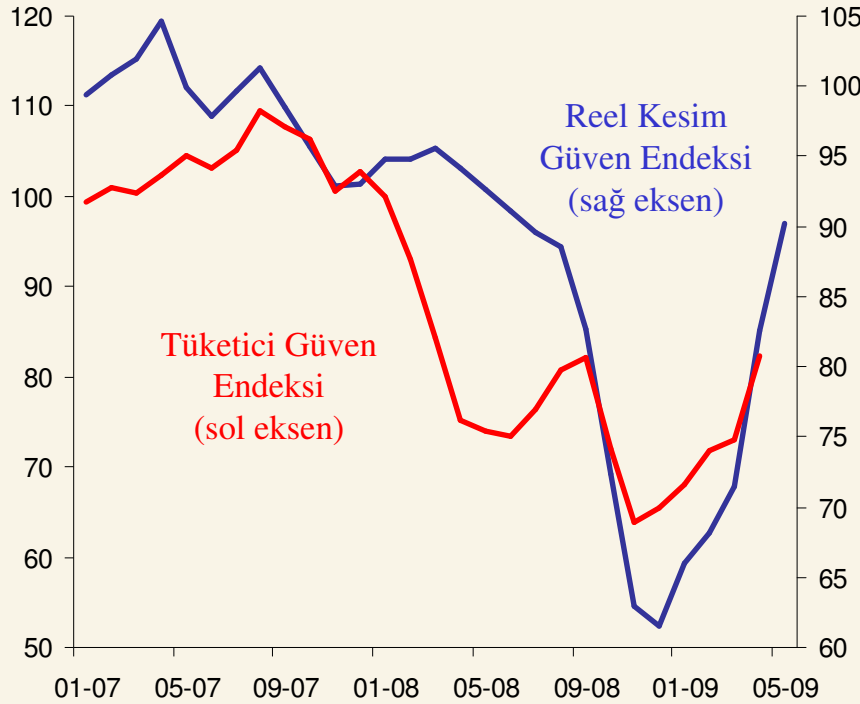
Kaynak: BESD, OSD, TCMB

Güven Endeksleri ve Öncü Göstergeler

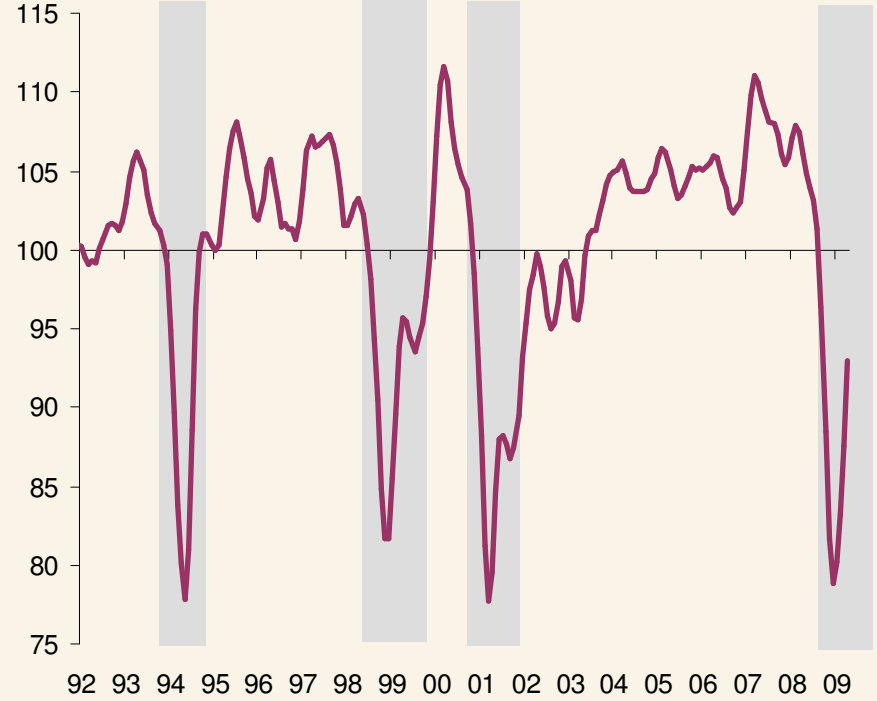
Bunun yanı sıra, reel kesim güven endeksinin ve tüketici güven endeksinin artış eğilimine girmesi, önümüzdeki dönemde iktisadi faaliyette kısmi bir toparlanma yaşanabileceğine işaret etmektedir.

Tüketici Güven Endeksi (Ocak 2007 – Nisan 2009) ve
Reel Kesim Güven Endeksi (Ocak 2007 – Mayıs 2009)

Kaynak: TCMB

Öncü Göstergeler
(Ocak 1992 – Nisan 2009)

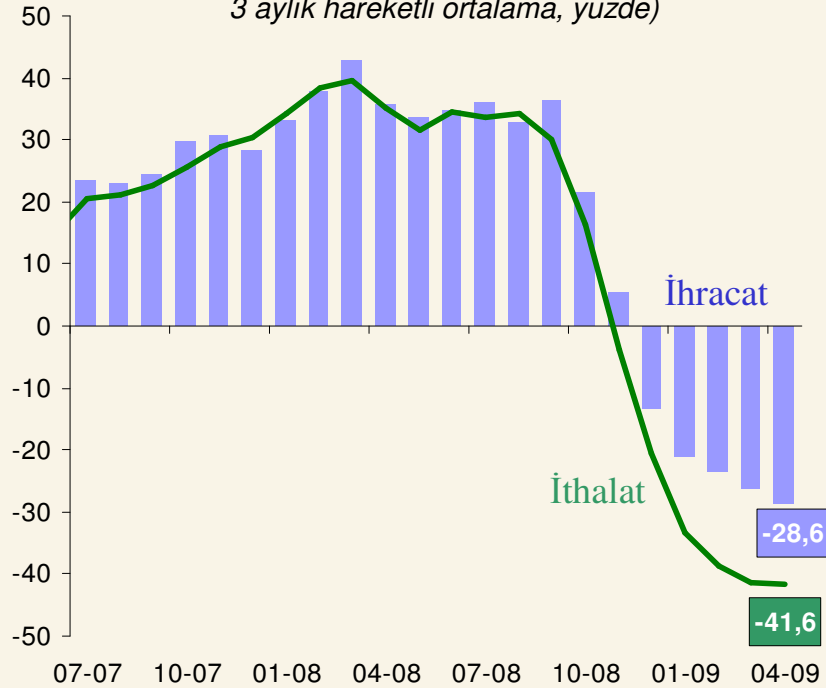
Kaynak: TCMB

Dış Talep Beklentileri

Nominal olarak hem ihracatta hem ithalatta yüksek oranda düşüşler yaşanmıştır. Ancak mevsimsellikten arındırıldığında, miktar bazında (reel) ihracatın son dönemde istikrarlı bir eğilim sergilediği, dış talebe ilişkin beklentilerde bir toparlanma yaşandığı görülmektedir

ABD Doları Bazında İhracatta ve İthalatta Değişim
(Temmuz 2007 – Nisan 2009, bir önceki yılın aynı dönemine göre 3 aylık hareketli ortalama, yüzde)

Kaynak: TÜİK, TCMB

İhracat Miktar Endeksi* (Temmuz 2007 – Mart 2009)
ve İhracat Beklentileri** (Temmuz 2007 – Nisan 2009)

* İş günü sayısına göre düzeltilmiş ve mevsimsellikten arındırılmış

** İktisadi yönelim anketi ihracat beklentilerinde artış ile azalış arasındaki fark (iki ay ileri kaydırılmış)

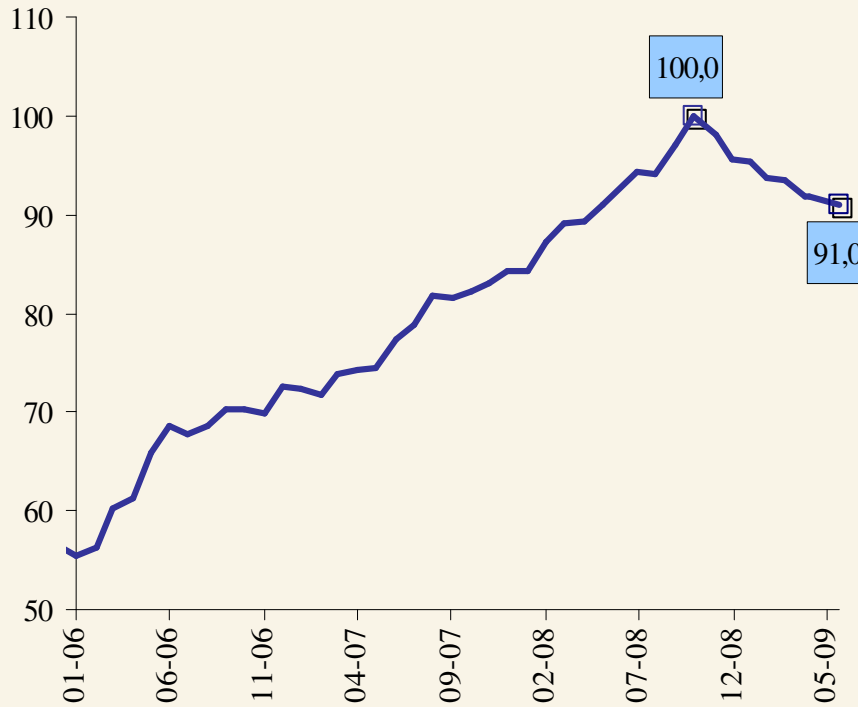
Kaynak: TÜİK, TCMB

Kredi Gelişmeleri

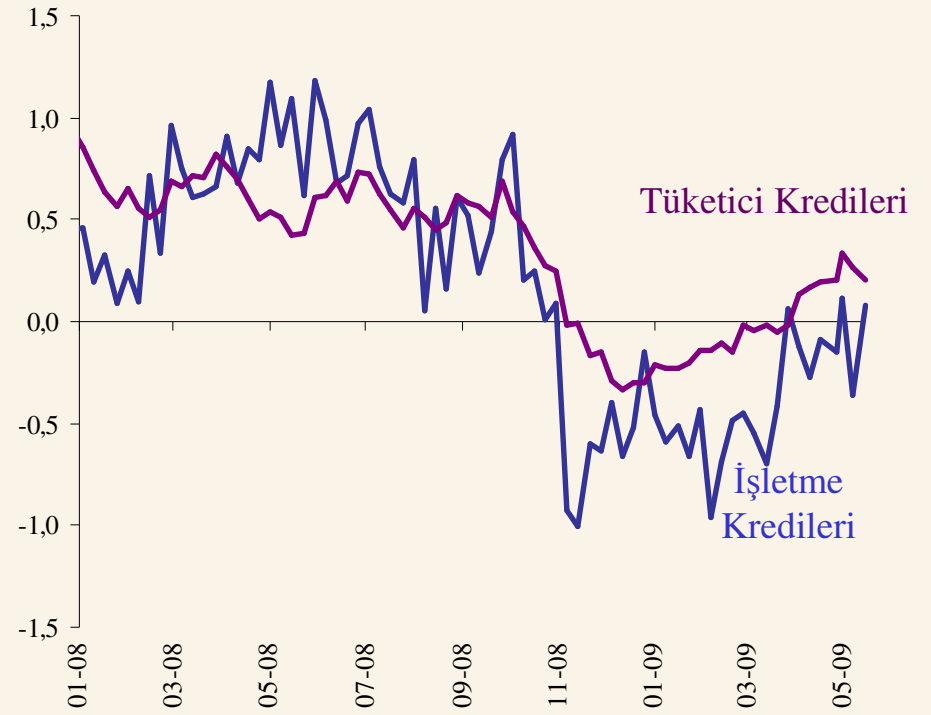
2008 yılı Kasım ayından itibaren gerileyen tüketici kredileri, son haftalarda ılımlı bir artış eğilimine girmiştir. Ancak zayıf seyreden yatırım eğilimi nedeniyle işletme kredilerinin gerilemeye devam ettiği ve toplam kredi hacmindeki düşüşün Mayıs ayında da sürdüğü görülmektedir.

Yurt İçi Reel Kredi Hacmi
(Ocak 2006 – Mayıs 2009, Eylül 2008=100)

Kaynak: BDDK, TCMB

Şirket ve Tüketici Kredilerinin Aylık Değişimi
(Ocak 2008 – Mayıs 2009, 6 haftalık hareketli ortalama, yüzde)

Kaynak: BDDK, TCMB

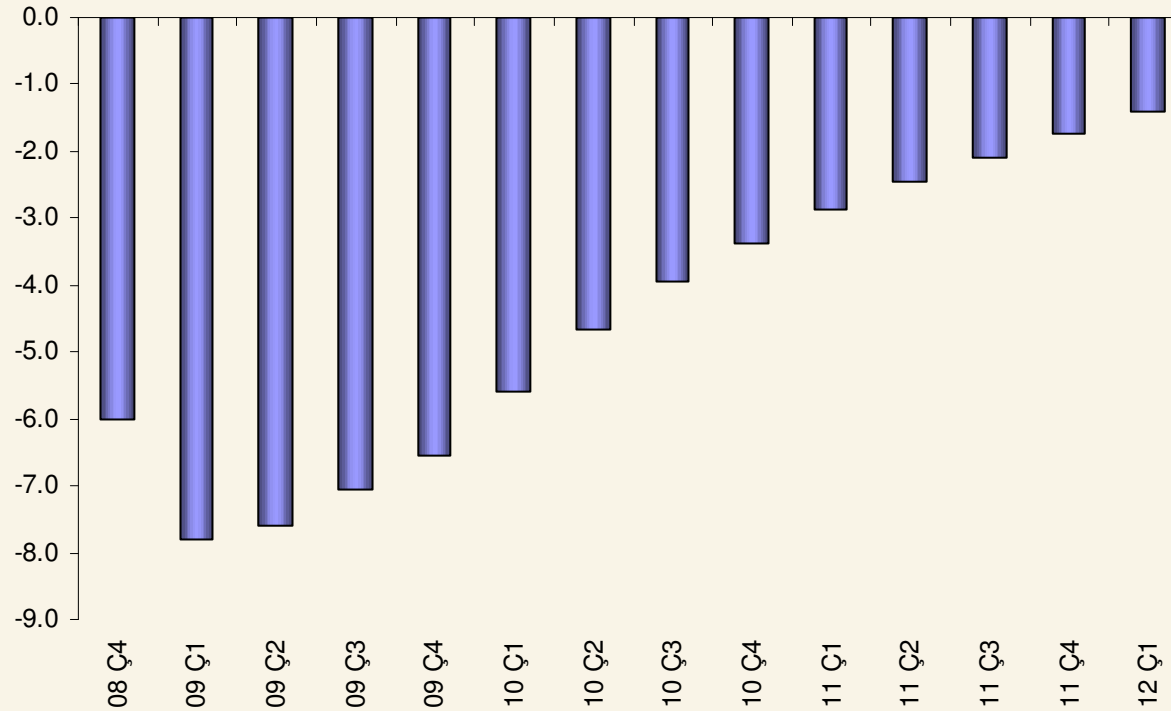
III. Yakın Döneme İlişkin Öngörüler

İktisadi Faaliyette Toparlanma

Son dönemde politika faizlerindeki indirimler ve alınan mali tedbirler sonrasında, içinde bulunduğumuz yılın ikinci çeyreğinde ülkemizde yurt içi talebin görece olarak istikrar kazanabileceğini ve son çeyrekte itibaren büyümenin pozitif olacağını öngörmekteyiz.

Merkez Bankasının Çıktı Açığı Tahminleri
(2008 4.Ç – 2012 1.Ç)

Kaynak: TCMB

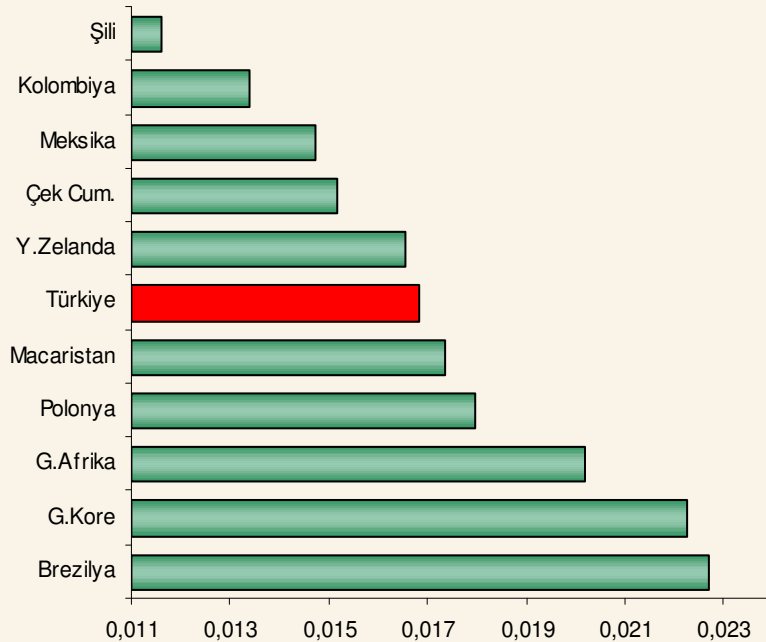

Bankacılık Sektörü

Kriz boyunca Türkiye'nin finans piyasalarındaki oynaklık sınırlı kalmış, Türkiye'nin risk priminde gerçekleşen artış, diğer bir çok yükselen piyasa ekonomisinin gerisinde kalmış ve Türkiye'nin finans sistemi krize, kredi notunun ima ettiğinden çok daha fazla direnç göstermiştir.

Döviz Kuru Oynaklığı

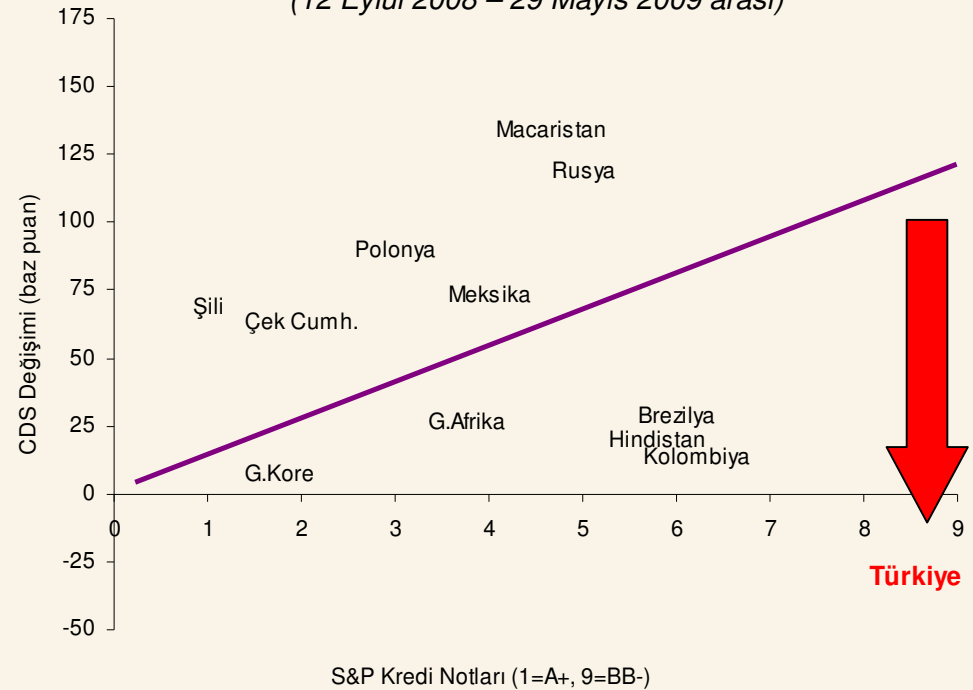
(Eylül 2008 - Mayıs 2009, döviz kurlarının günlük değişimlerinin standart sapması)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Ülkelerin Kredi Notları ve Risk Primlerindeki Değişim

(12 Eylül 2008 – 29 Mayıs 2009 arası)

Not: Eğilim eğrisi Türkiye hariç ülkeleri kapsamaktadır.

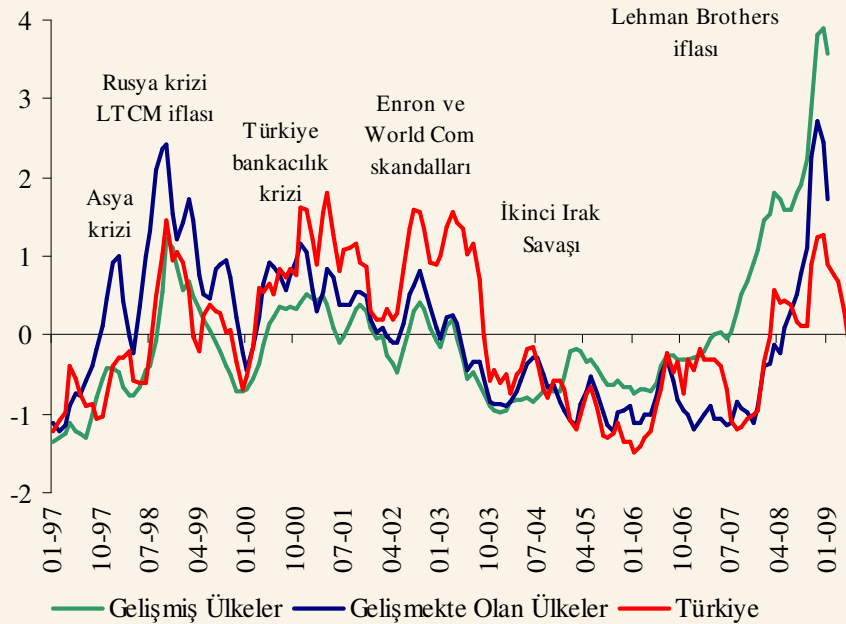
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Finansal Stres Endeksleri

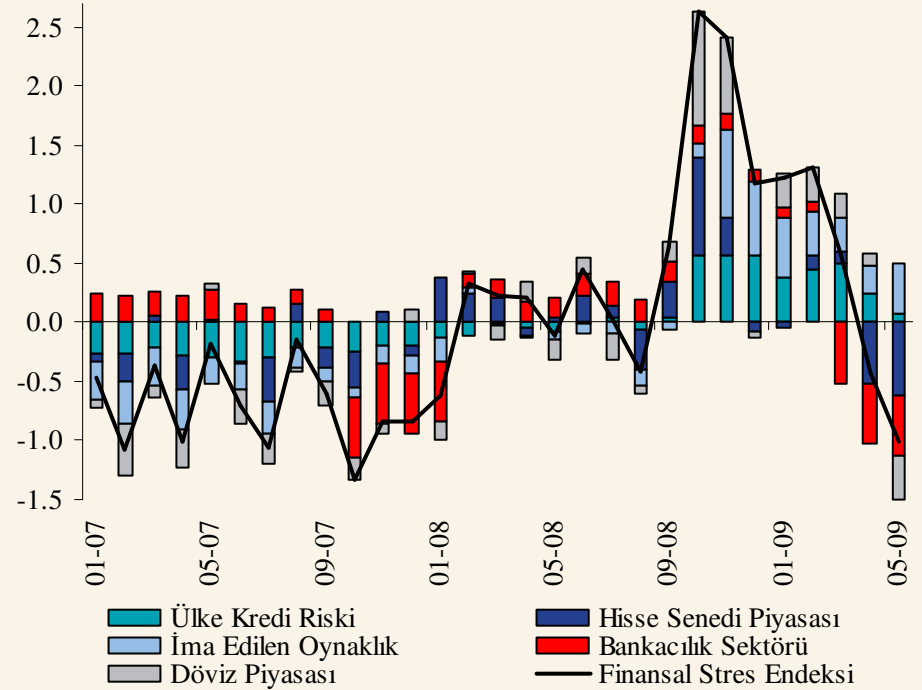
Türkiye'nin Finansal Stres Endeksindeki bozulma diğer gelişmekte olan ülkelere göre daha sınırlı olmuştur. Bir çok ülkenin bankacılık sektörünün, bu ülkelerin finansal sistemleri üzerinde yüksek oranda baskı oluşturduğu, Türkiye'de ise bu baskının düşük seviyelerde kaldığı görülmektedir.

Finansal Stres Endeksleri*
(Ocak 1997 – Mayıs 2009)

Kaynak: TCMB, IMF
Endekslerin standardize edilmiş üç aylık hareketli ortalama değerleridir. Türkiye endeksi 20 Mayıs'ta güncellenmiştir.

Finansal Stres Endeksi–Türkiye'nin Bileşenleri
(Ocak 2007 – Mayıs 2009)

Kaynak: TCMB, IMF

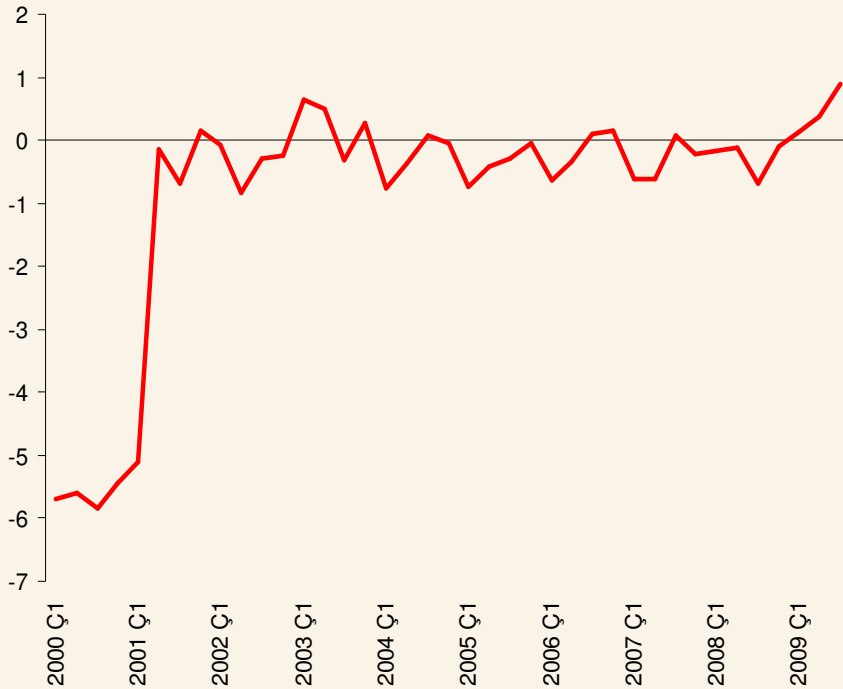

Bankacılık Sektörü

Küresel kriz karşısında ekonomimizin dayanıklılığını artıran temel unsur finansal sistemimizin sağlam ve istikrarlı yapısıdır.

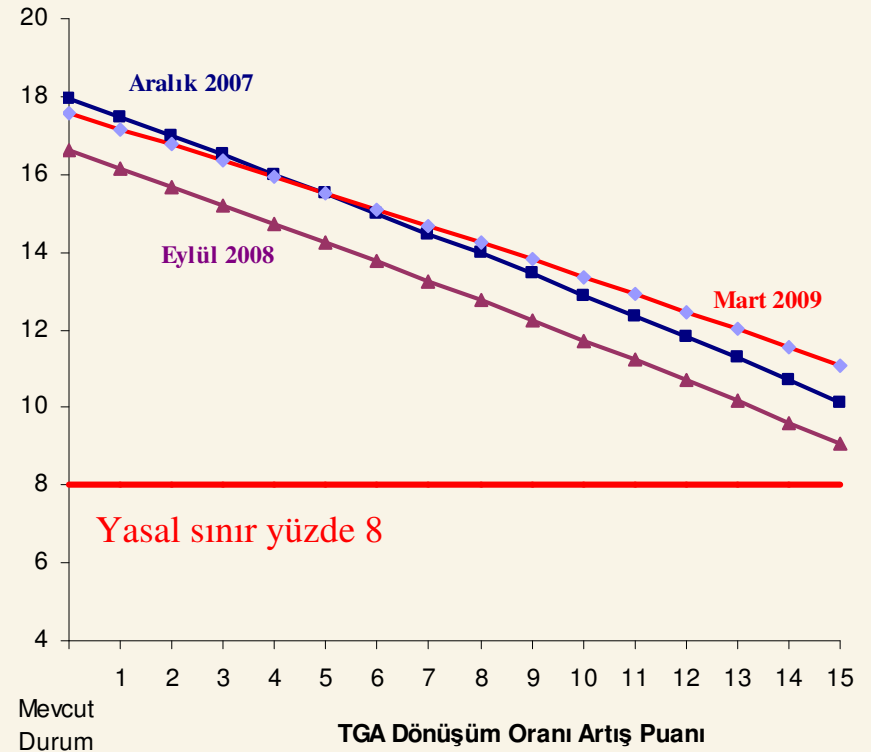
Yabancı Para Net Genel Pozisyonu

(2000 1.Ç – 2009 2.Ç*, milyar ABD Doları)

* 22 Mayıs 2009 itibarıyla
Kaynak: BDDK, TCMB

Kredi Şoklarının Sektörün SYR'sine Etkileri

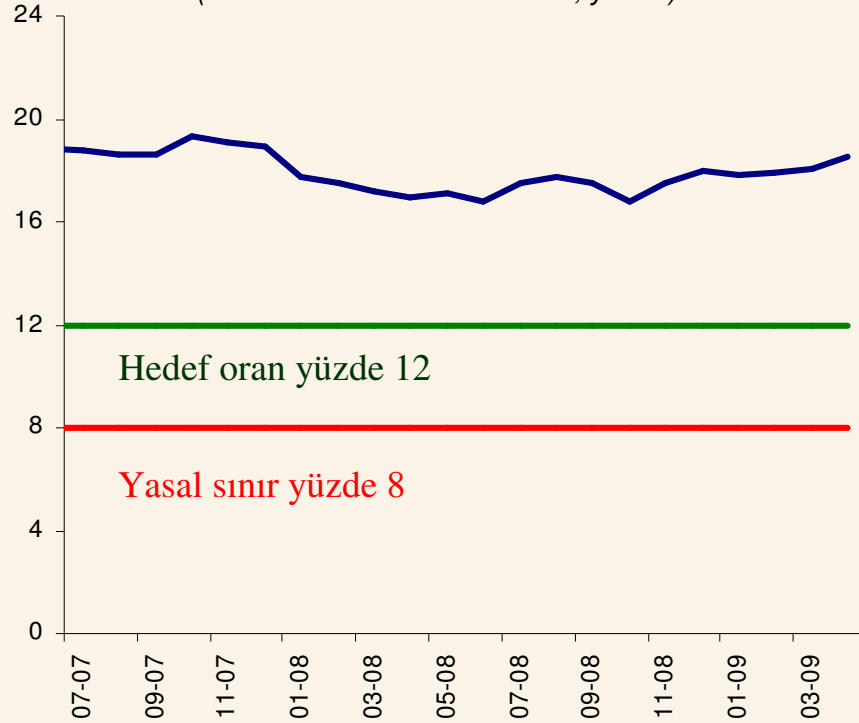

Bankacılık Sektörü

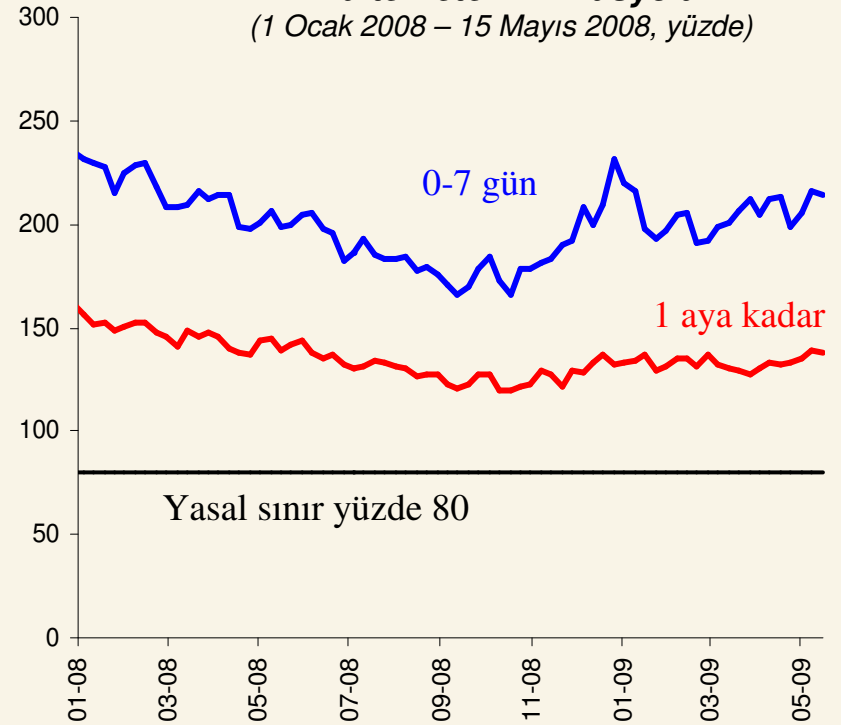
Bankalarımızın bilançolarında sorunlu yabancı menkul kıymetlerin bulunmaması, sermaye yeterlilik rasyolarının ve likidite yeterlilik oranlarının yüksek seviyesi, Türkiye’de kredi piyasalarının dünyadaki örneklerine göre, daha erken normalleşmesine destek verecektir.

Sermaye Yeterlilik Oranı
(Temmuz 2007 – Nisan 2009, yüzde)

Kaynak: BDDK, TCMB

**Kısa Vadeli Yabancı Para
Likidite Yeterlilik Rasyoları**
(1 Ocak 2008 – 15 Mayıs 2008, yüzde)

Kaynak: BDDK, TCMB

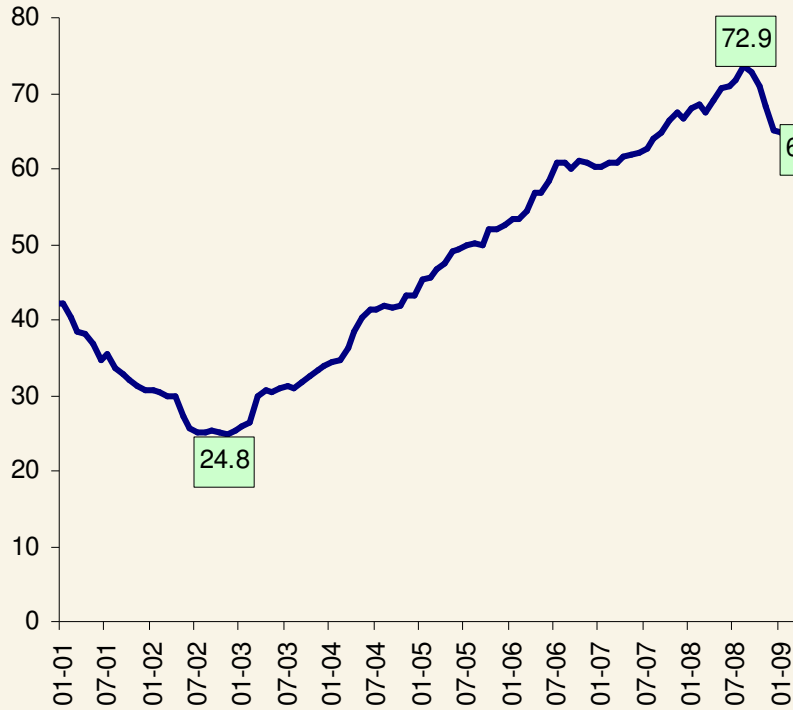

Bankacılık Sektörü

Bankacılık sektörünün derinliğinin ve bankaların aracılık fonksiyonlarının gelişiminin bir göstergesi olarak değerlendirilen, kredilerin mevduata oranı, küresel kriz sırasında bir risk unsuru olarak ön plana çıkmıştır.

Türkiye’de Kredilerin Mevduata Oranı

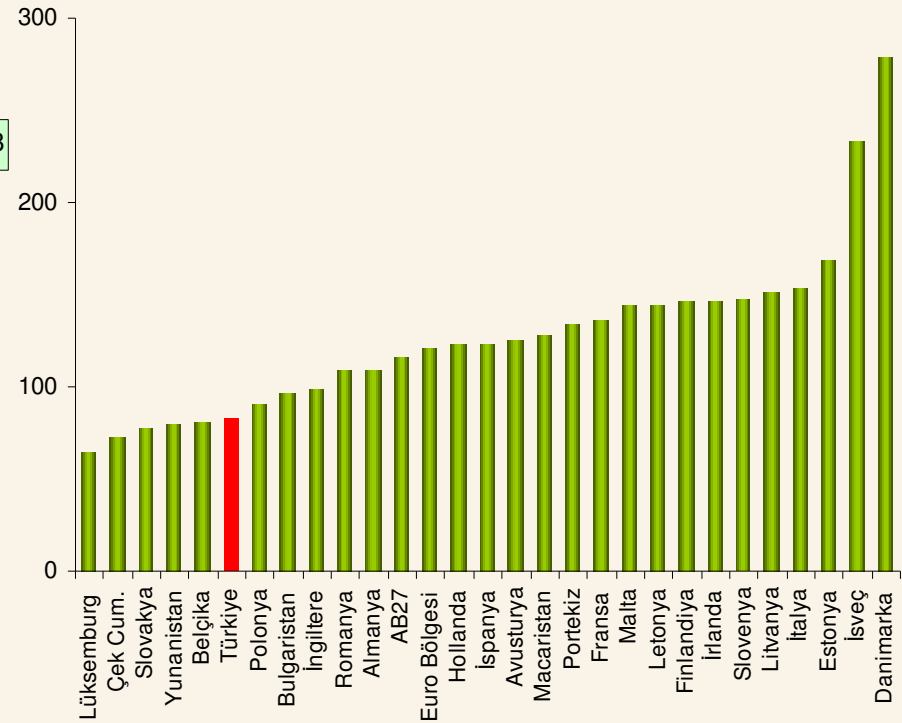
(Ocak 2001 – Nisan 2009, yıllık yüzde)

Kaynak: BDDK, TCMB

Seçilmiş Ülkelerde Kredilerin Mevduata Oranı

(2007, yüzde)

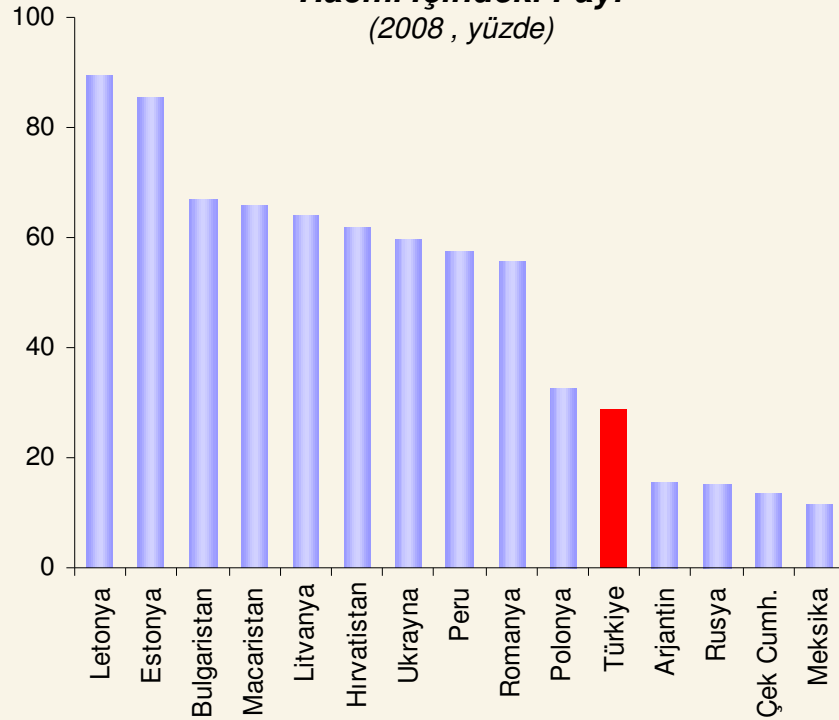
Kaynak: IMF, BDDK, TCMB

Hanehalkı

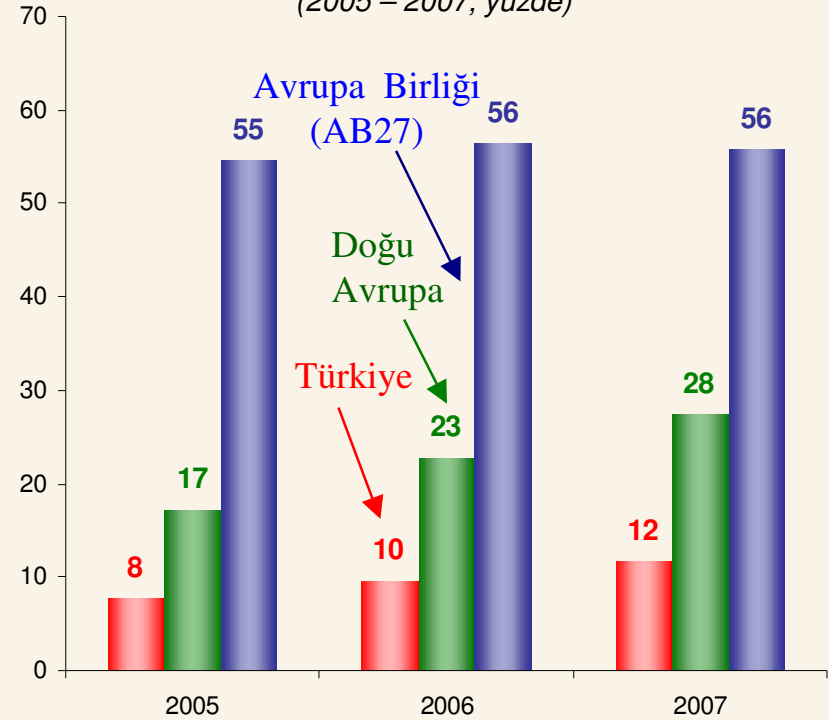
Önümüzdeki dönemde Türkiye ekonomisinin görece olarak daha hızlı toparlanmasına destek verecek diğer bir unsur, Türkiye’de hanehalkı borçluluk oranının ve dövizle duyarlı tüketici kredilerinin, bir çok yükselen piyasa ekonomilerine kıyasla düşük bir düzeyde olmasıdır.

Döviz Cinsi Kredilerin Toplam Kredi Hacmi İçindeki Payı
(2008 , yüzde)

Kaynak: IMF, TCMB

Hanehalkı Yükümlülüklerinin GSYİH'ye Oranı
(2005 – 2007, yüzde)

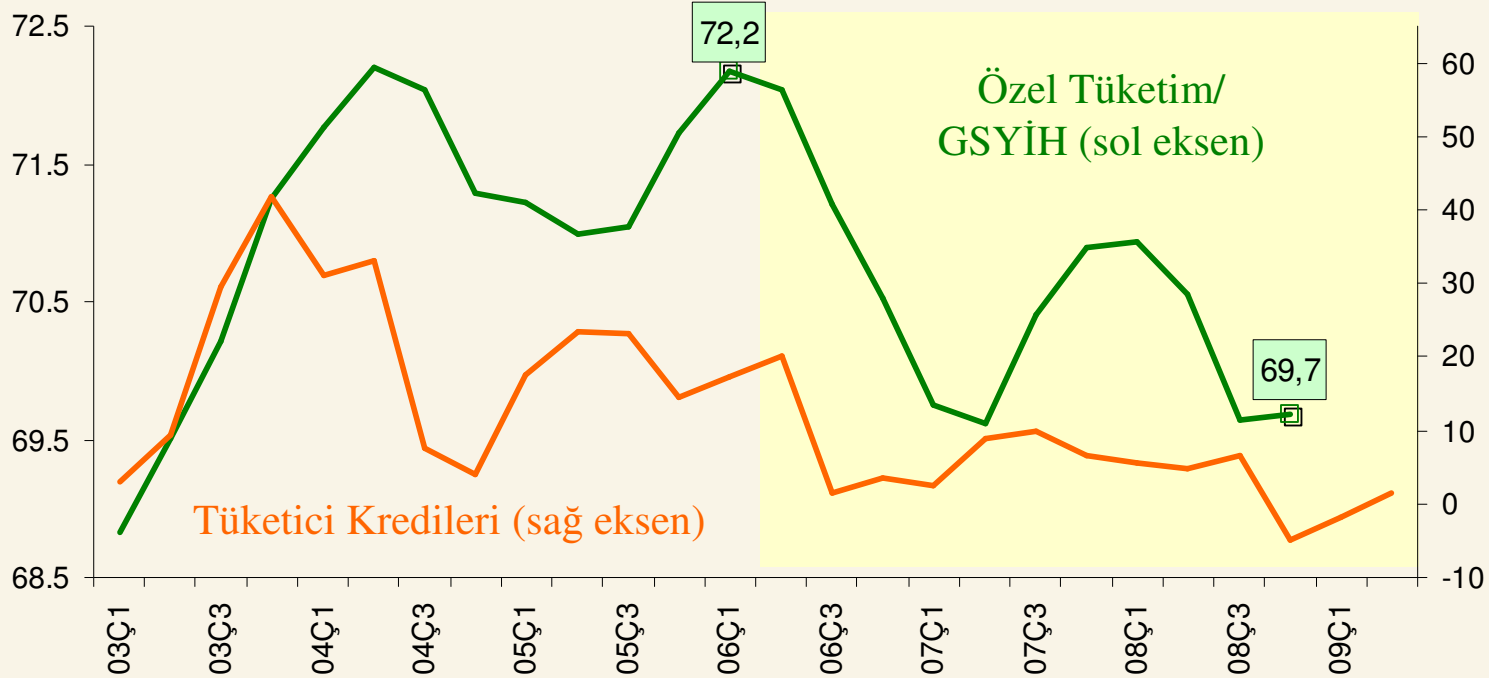
Kaynak: Avrupa Merkez Bankası, TCMB

Hanehalkı

2006 yılı ortasından itibaren uygulanan basiretli para politikasının da desteği ile Türkiye’de kredi genişlemesi, diğer ülke örneklerine göre daha ılımlı gerçekleşmiş ve bu durum hanehalkının tüketim talebini ertelemesine neden olmuştur.

Yerleşik Hanehalkı Tüketiminin GSYİH İçindeki Payı (2003 1.Ç – 2008 4.Ç, yüzde) ve Tüketici Kredilerinin Çeyreklik Değişimi (2003 1.Ç – 2009 2.Ç*, reel, yüzde)

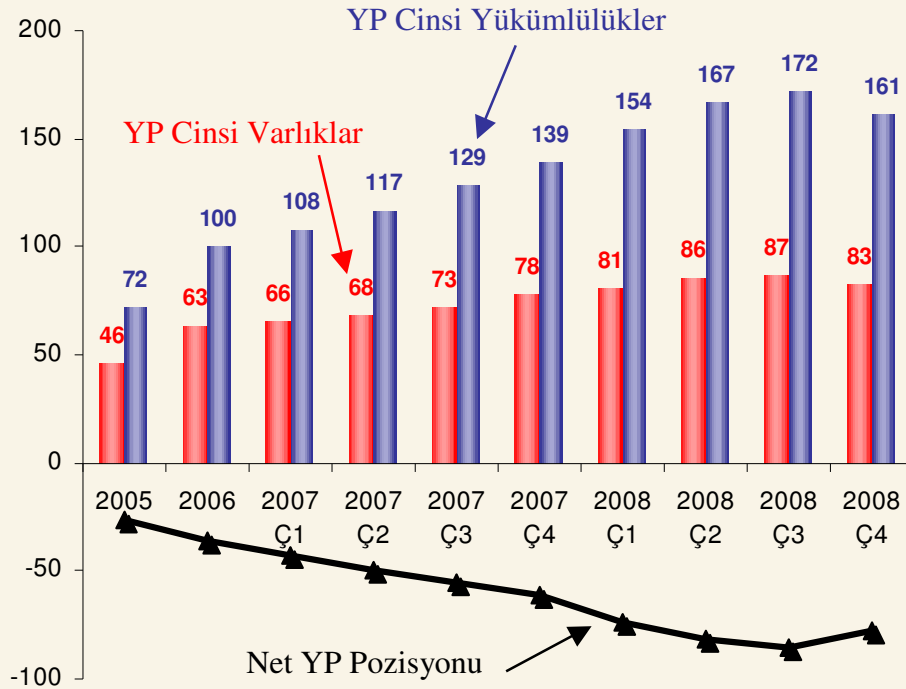
* Mayıs 2009 itibarıyla
Kaynak: TÜİK, TCMB

Reel Sektör

Banka dışı kesimin yabancı para açık pozisyonu, 2008 yılının son çeyreği itibarıyla 78 milyar ABD dolarıdır. Sektörün kısa vadeli açık pozisyonu, Ocak ayı itibarıyla 5 milyar ABD dolarıdır.

Firmaların Yabancı Para Varlık ve Yükümlülükleri
(2005 – 2008 4.Ç, milyar ABD Doları)

Kaynak: TCMB

Firmaların Uzun Vadeli Dış Borçlarının Vade Kompozisyonu*
(Mart 2009, milyar ABD Doları)

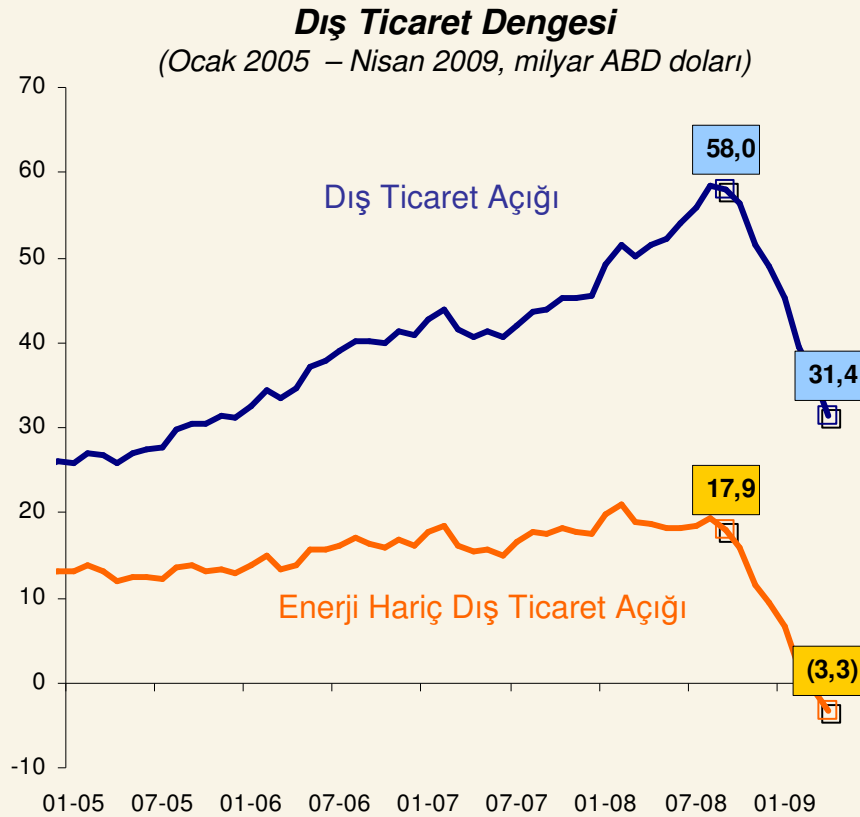
* Vadeye kalan gün sayısı
Kaynak: TCMB

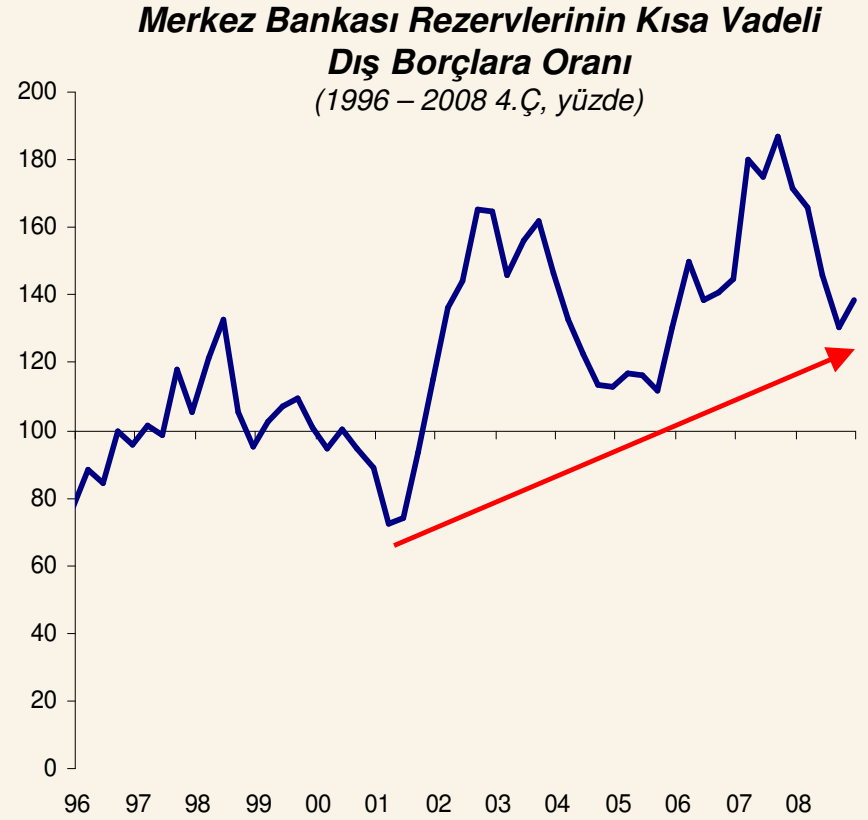
Dış Finansman İhtiyacı

2008 yılının 3. çeyreğinden bu yana dış ticaret açığının önemli ölçüde gerilediği ve cari açığın kapanması ile birlikte finansman ihtiyacının hızla azaldığı görülmektedir.

Merkez Bankası rezervlerinin seviyesi, Türkiye'nin kısa vadeli dış borcunu karşılayacak seviyededir.

Kaynak: TÜİK, TCMB

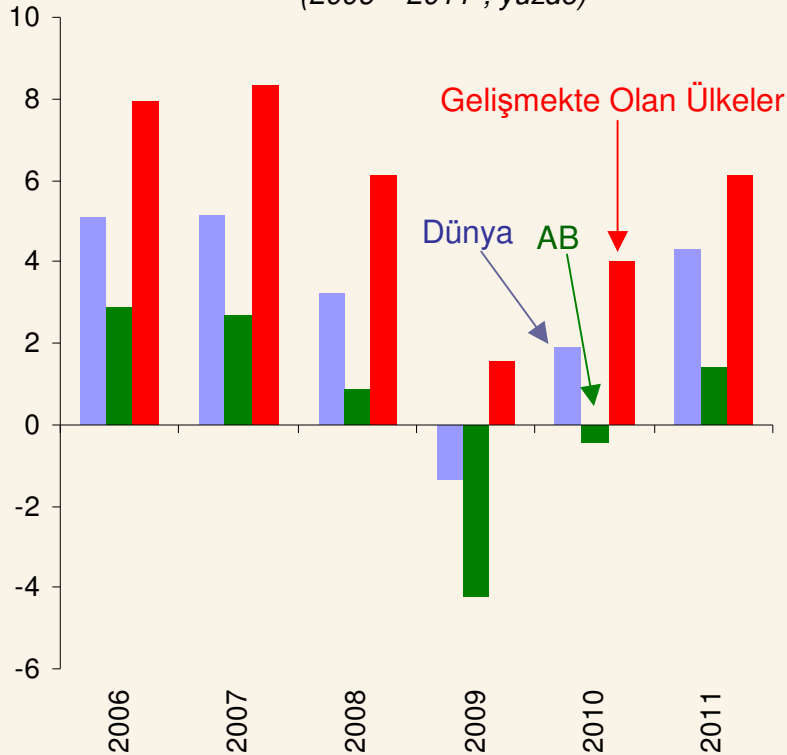
Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TCMB

Riskler

Dış finansmana erişim imkanlarının sınırlı kalmaya devam etmesi, ihracat pazarlarımızda toparlanmanın daha geç ve kademeli olması ve ihracatımızda dış talebe duyarlı dayanıklı tüketim ve sermaye mallarının yüksek payı, Türkiye ekonomisindeki toparlanmanın, alışlagelmiş tecrübelerimizden farklı olacağını göstermektedir.

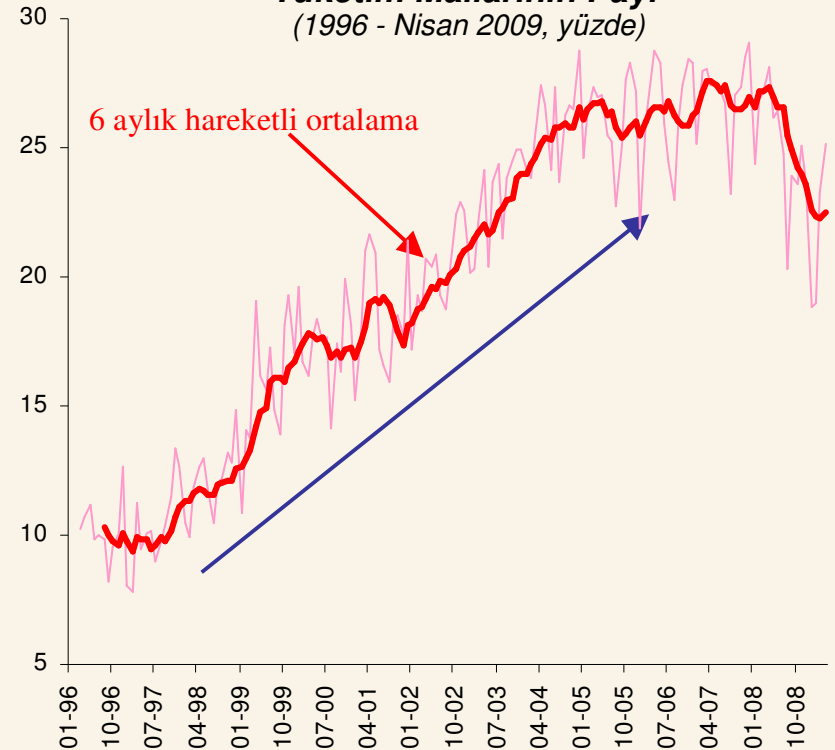
Büyüme Tahminleri
(2006 – 2011*, yüzde)

Kaynak: IMF

*2009 ve sonrası tahmin

İhracat İçinde Yatırım ve Dayanıkları Tüketim Mallarının Payı
(1996 - Nisan 2009, yüzde)

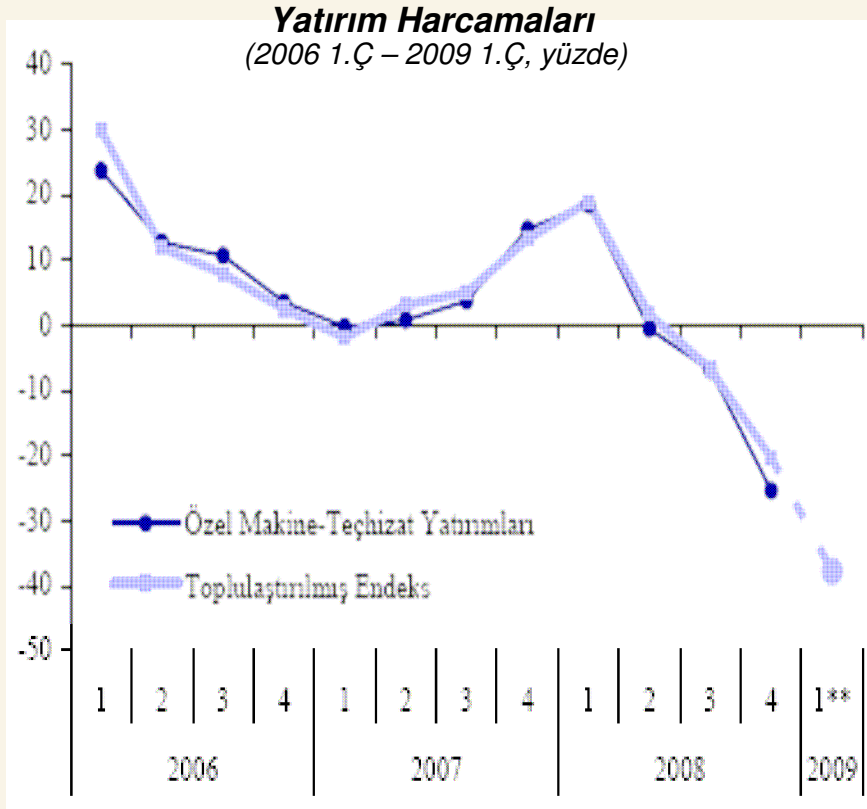

Kaynak: TÜİK, TCMB

Yatırım ve İstihdam Beklentileri

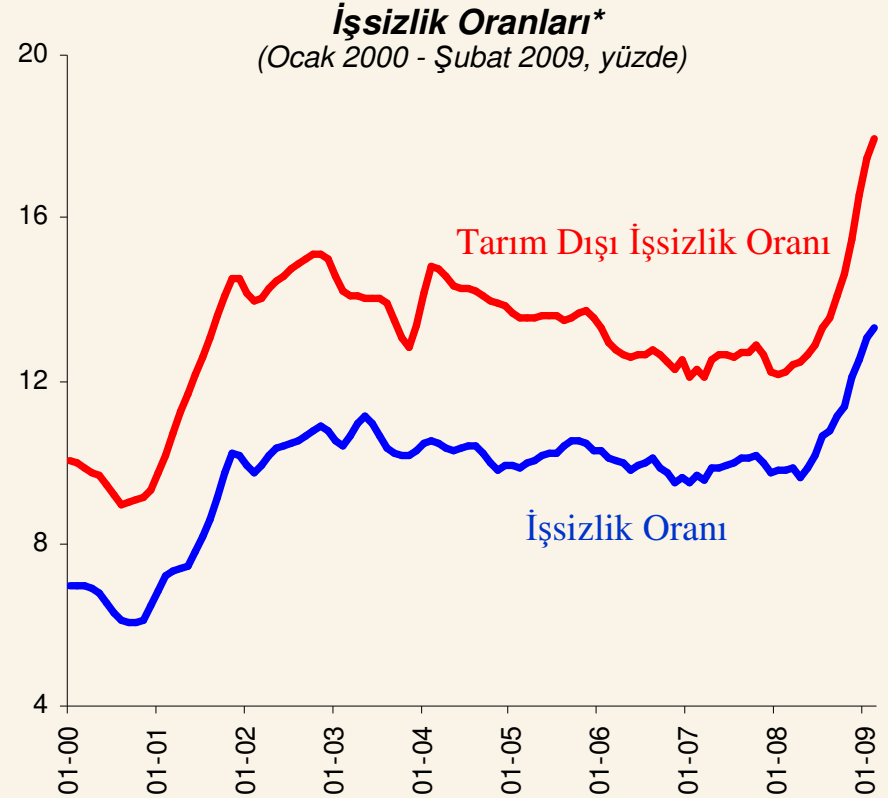
Yatırım ve istihdam göstergeleri, 1994 ve 2001 krizlerinin ardından iktisadi faaliyette gözlemlediğimiz hızlı toparlanmanın aksine, mevcut krizden çıkışın yavaş ve kademeli olacağına, kısa vadede toplam talepte belirgin bir ivmelenme yaşanmayacağına işaret etmektedir.

* Yatırım malları üretimi ve ithalatı verileri kullanılarak oluşturulan endeks

** Ocak-Şubat Dönemi

Kaynak: TÜİK, TCMB

*Mevsimsellikten arındırılmış

Kaynak: TÜİK, TCMB

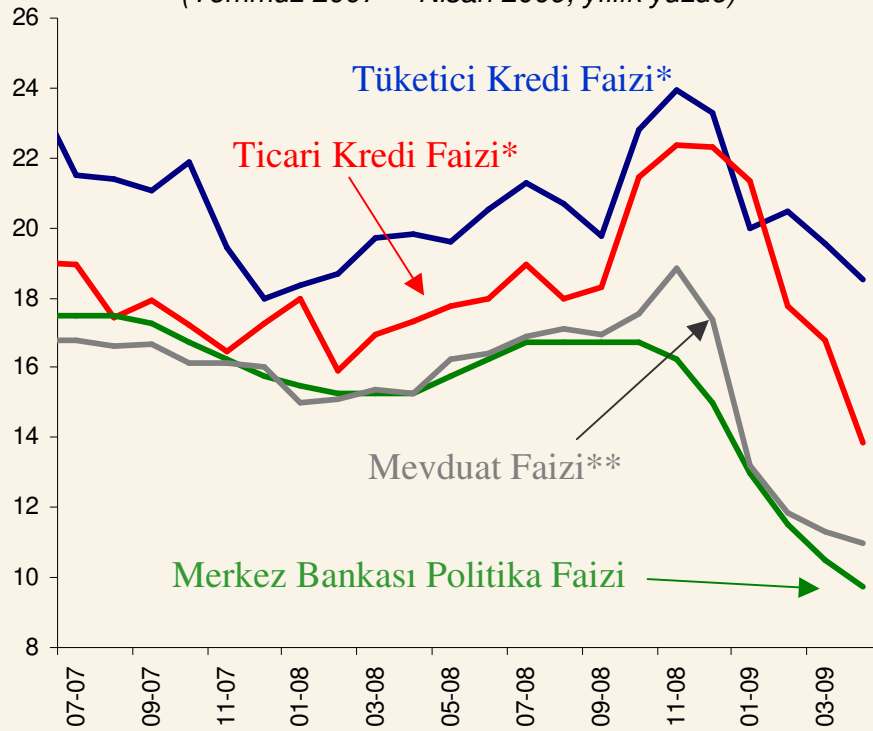

Finansal Sıkılık Göstergeleri

Gerçekleştirilen faiz indirimlerine rağmen finansal koşullardaki ek sıkılık kısmen devam etmektedir. Merkez Bankasının sağladığı likidite imkanlarının, piyasadaki likidite sıkışıklığını hafifletmekle beraber, bankaların vade açısından daha önce kullandıkları fon kaynaklarının yerini tutamayacağı unutulmamalıdır.

Faiz Oranları

(Temmuz 2007 – Nisan 2009, yıllık yüzde)

Ticari Kredi Faizleri ve Tüketici Kredi Faizleri ile Mevduat Faizleri Arasındaki Farkı*

(Temmuz 2007 – Nisan 2009, yıllık yüzde)

* Ağırlıklı ortalama akım faiz oranları. Tüketici kredisi faizleri; taşıt, konut ve ihtiyaç kredilerinin ağırlıklı ortalamasıdır.

* Bankalararası mevduat hariç.

Kaynak: BDDK, TCMB

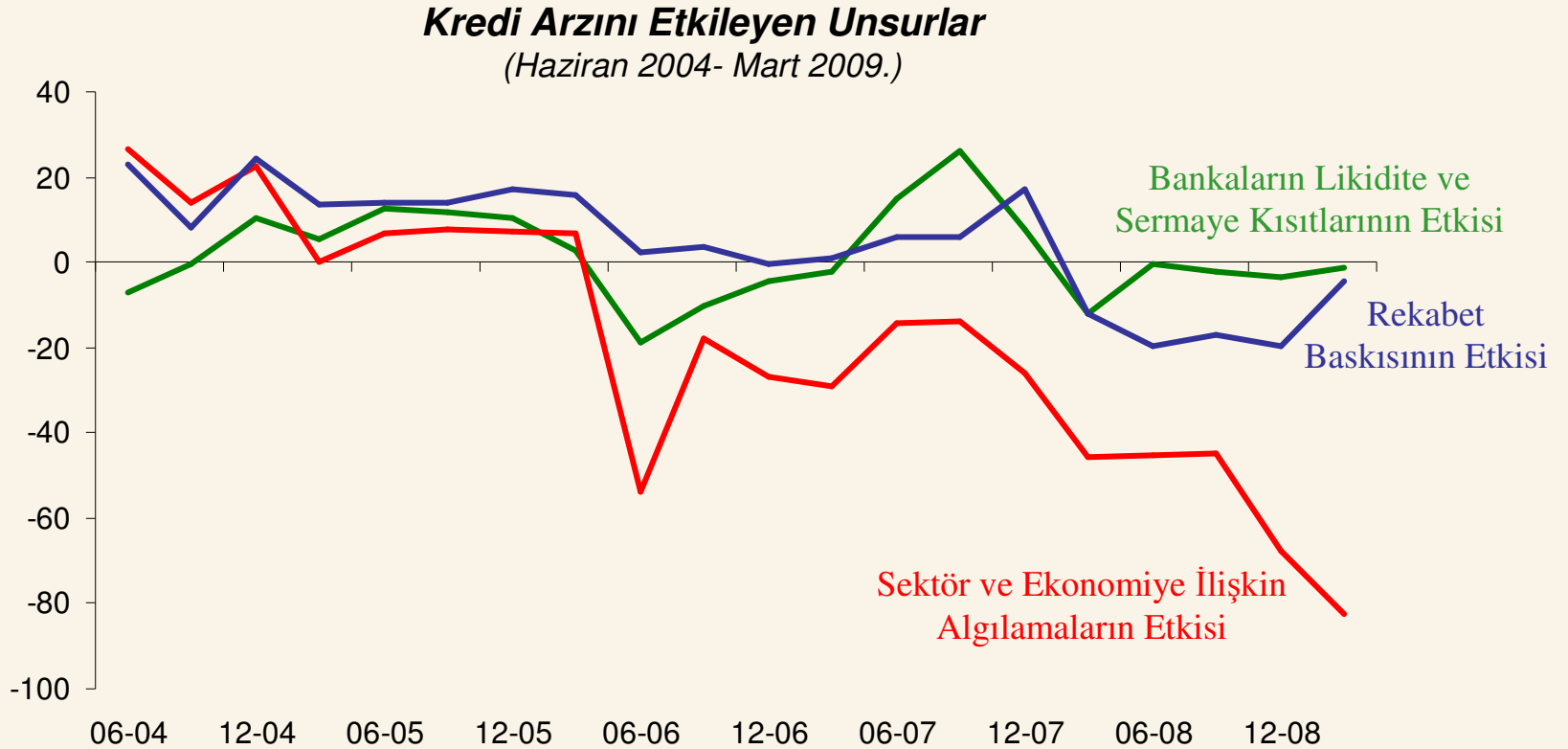
* Ağırlıklı ortalama akım faiz oranlarıdır.

Kaynak: TCMB

Kredi Eğilim Anketi Sonuçları

Kredi Eğilim Anketleri, son dönemde yatırım kaynaklı kredi talebinin belirgin bir şekilde azaldığını, kredi talebinin esas olarak firmaların mevcut kredilerini yeniden yapılandırma isteklerinden kaynaklandığını, bankaların kredi standartlarını sıkılaştırmalarında ekonomiye ilişkin risk algılamalarının önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

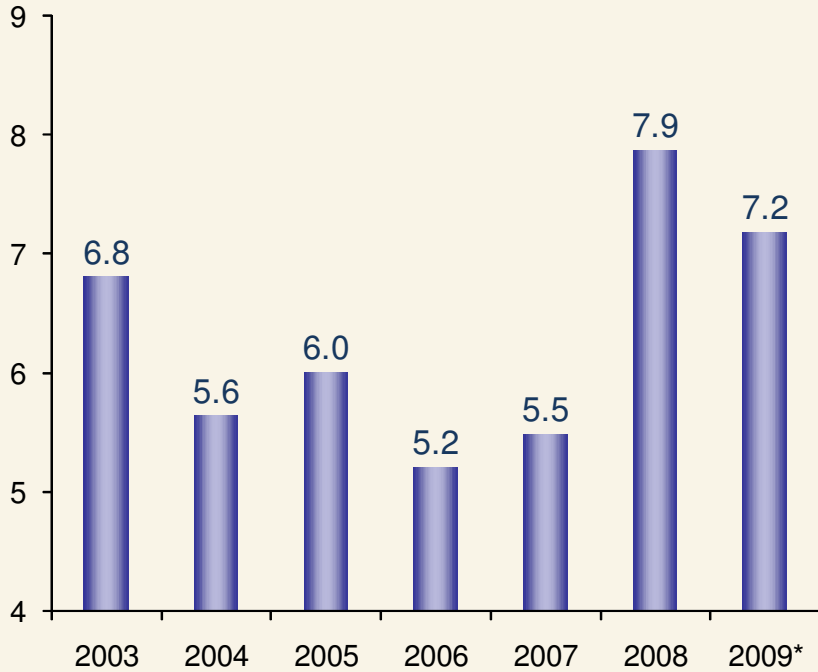
Kaynak: TCMB

Tahsili Gecikmiş Alacaklar

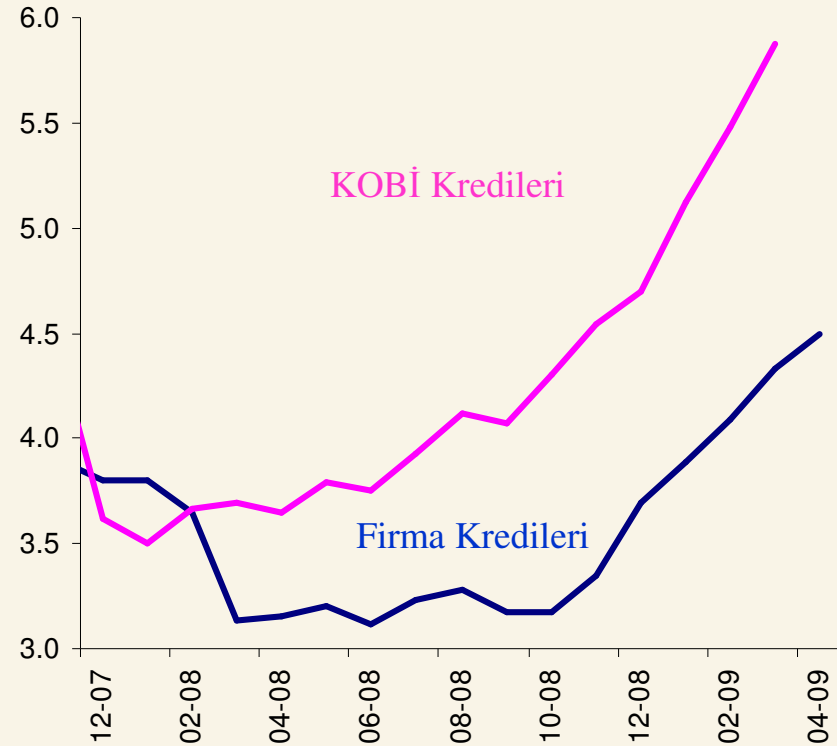
Kredilerin tahsili gecikmiş alacak dönüşüm oranında, 2008 yılı Eylül ayından itibaren gözlenen artış eğilimi devam etmektedir.

Karşılıksız Banka Çek Adetinin Takas Odasına İbrahim Edilen Toplam Çek Adetine Oranı
(2003 – Nisan 2009, yıllık yüzde)

* Nisan 2009 itibarıyla
Kaynak: BTOM, TCMB

Firma ve KOBİ Kredilerinin TGA'ya Dönüşüm Oranı
(Aralık 2007 – Nisan 2009)

Kaynak: TCMB

IV. Enflasyon Görünümü & Para Politikası Duruşu

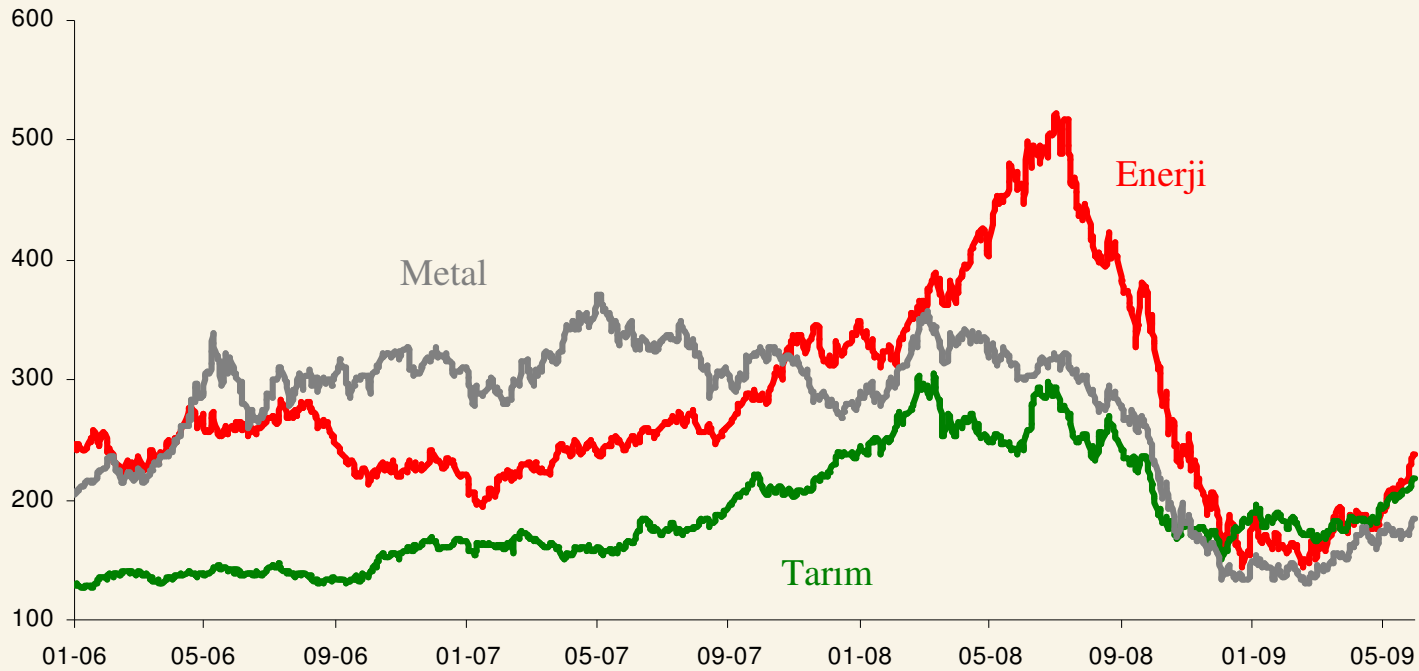

Dünya Emtia Fiyatları

Küresel büyümedeki yavaşlamaya paralel olarak emtia fiyatları düşük seviyelerini korumaktadır.

Emtia Fiyatları

(1 Ocak 2006 – 2 Haziran 2009, 2001 = 100)

Kaynak: Bloomberg

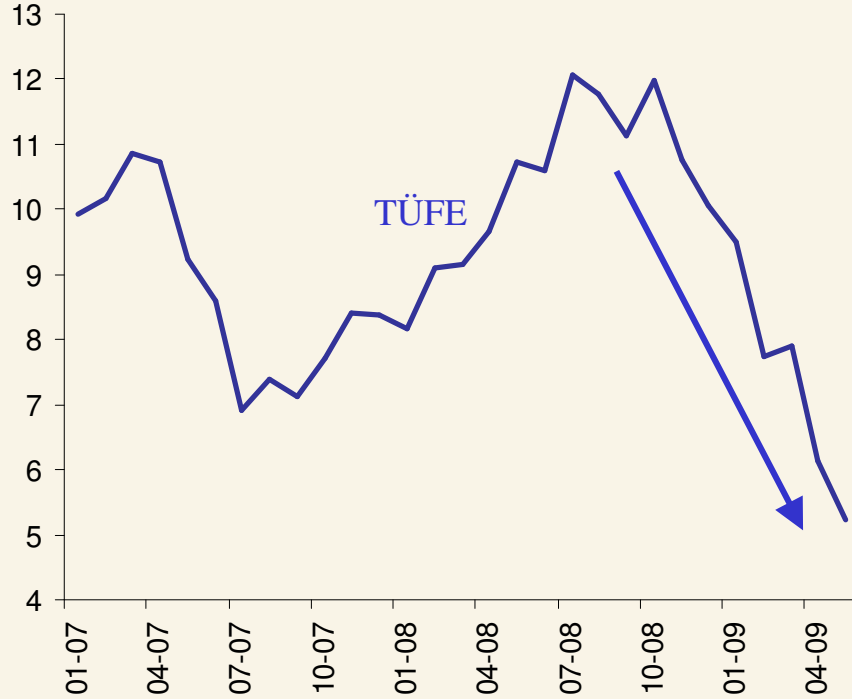

Türkiye'de Enflasyon Gelişmeleri

Mayıs ayında tüketici fiyatları yıllık enflasyonu yüzde 5,2 olarak gerçekleştirmiştir.

Tüketici Enflasyonu

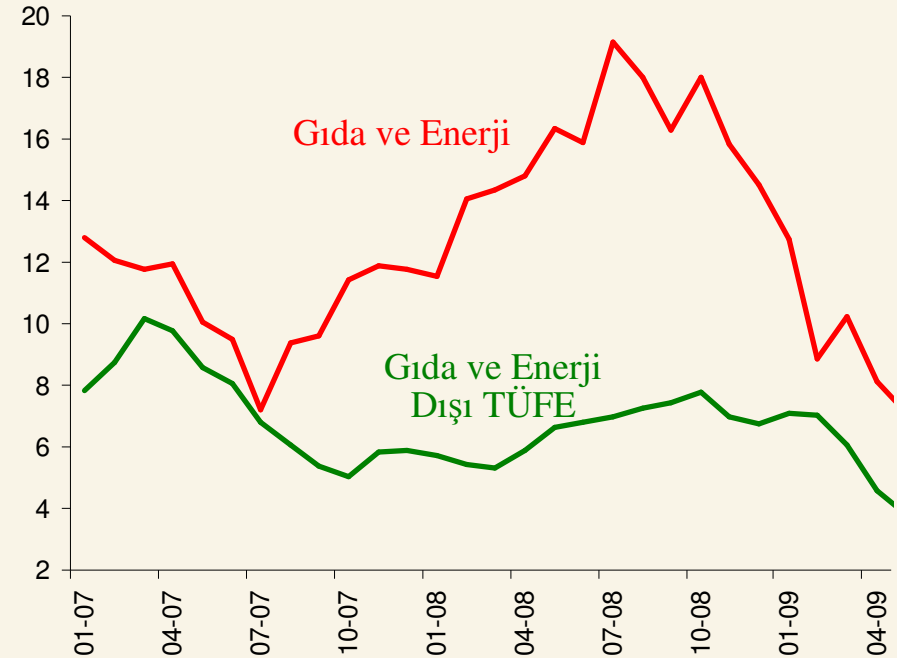
(Ocak 2007 – Mayıs 2009, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Gıda ve Enerji Enflasyonu

(Ocak 2007 – Mayıs 2009, yıllık yüzde değişim)

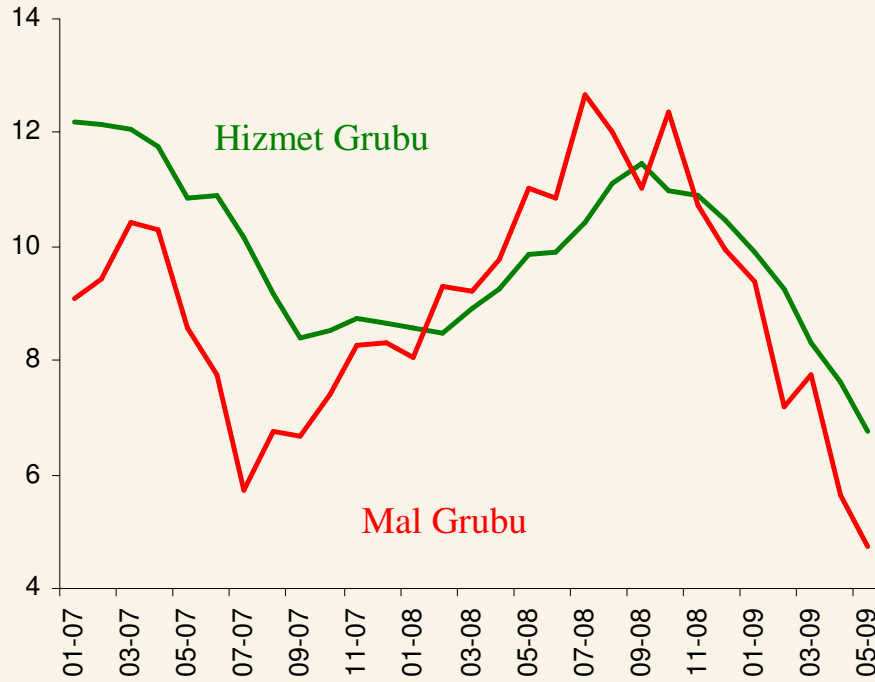
Kaynak: TÜİK, TCMB

Türkiye'de Enflasyon Gelişmeleri

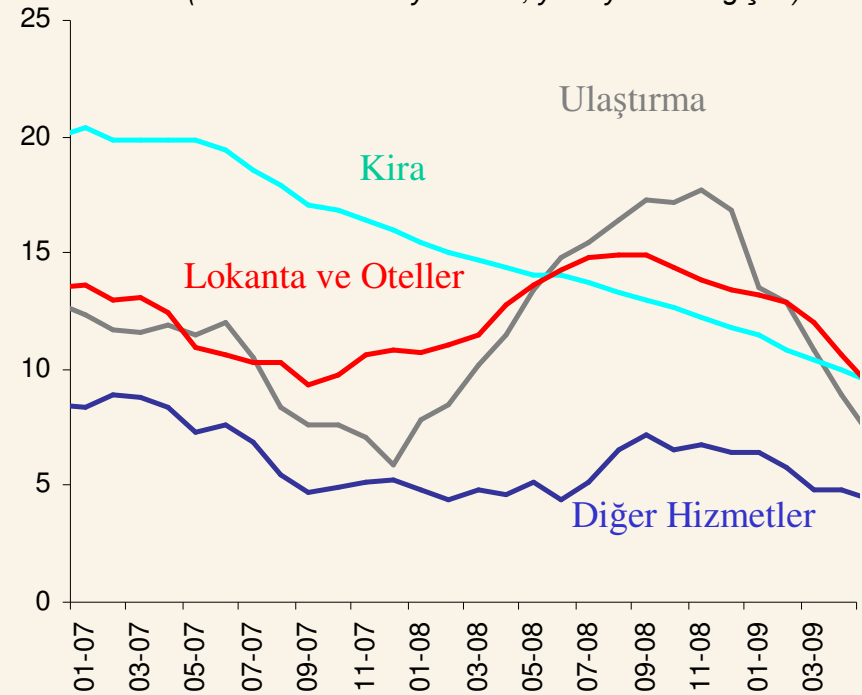
Hizmet grubu yıllık enflasyonunda son iki çeyrektir devam eden yavaşlama eğilimi Mayıs ayında da sürmüştür. Fiyatların artış hızındaki yavaşlama, tüm alt gruplarda gözlenmeye devam etmektedir.

Mal ve Hizmet Fiyatları
(Ocak 2007 – Mayıs 2009, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Hizmet Fiyatları
(Ocak 2007 – Mayıs 2009, yıllık yüzde değişim)

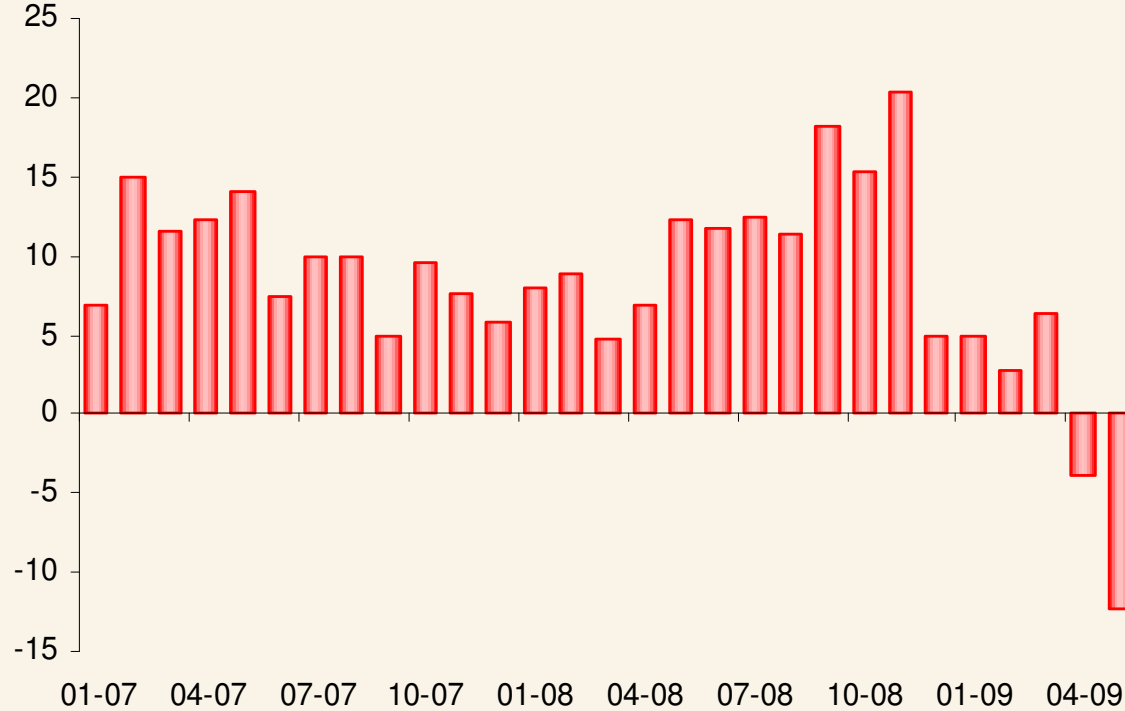
Kaynak: TÜİK, TCMB

Stok ve Maliyet Gelişmeleri

Firmaların stok eritme sürecinde sona yaklaştıkları ve önümüzdeki dönemde de talepteki artışın devam etmesi halinde, bu durumun üretime olumlu yansiyabileceği düşünülmektedir.

Mamul Stok Seviyesi*
(Ocak 2007 – Mayıs 2009)

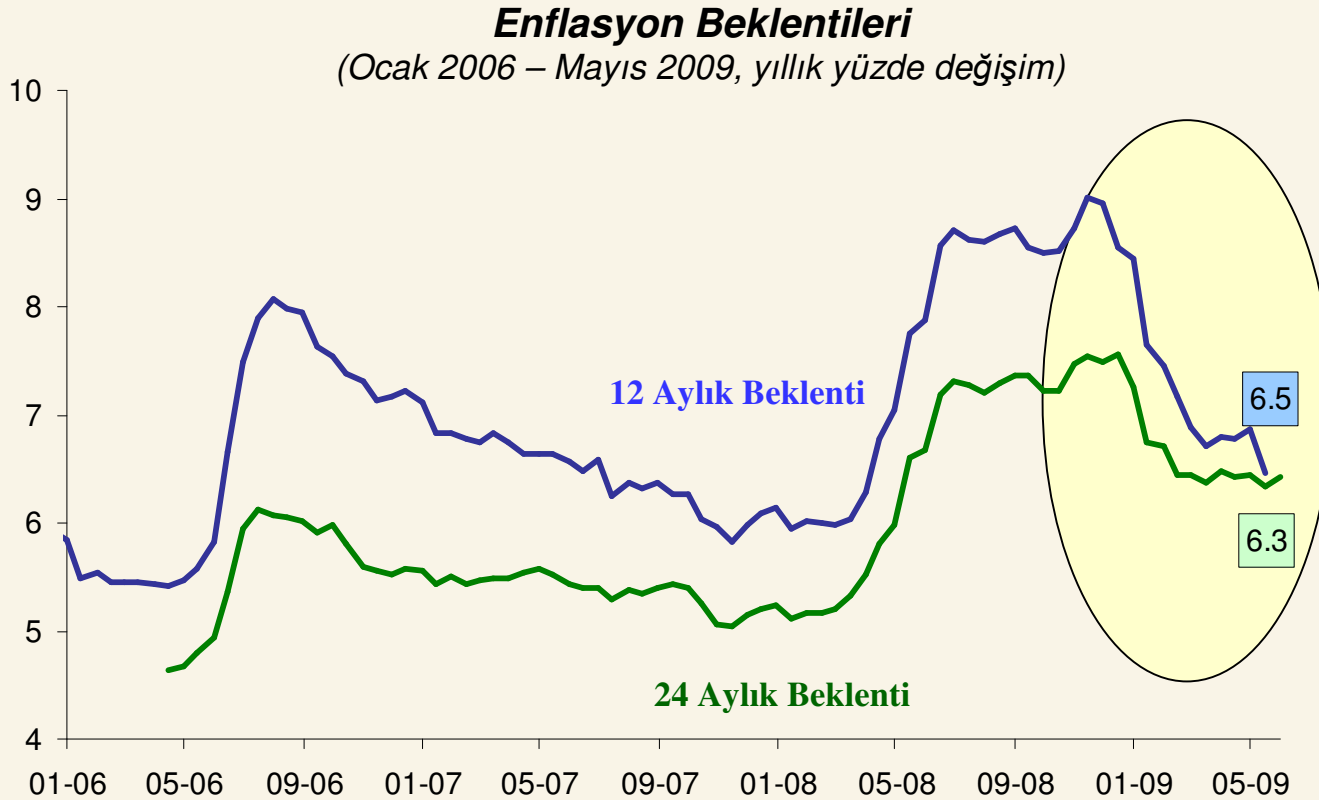
* İktisadi yönelim anketinde yer alan normal üstü mamul stok seviyesi ile normal altı stok seviyesi farkıdır.

Kaynak: TCMB

Enflasyon Beklentileri

Açıklanan enflasyon verilerinin Merkez Bankası'nın faiz indirimlerini destekler nitelikte olması, beklentileri olumlu etkilemiş, özellikle Ocak ayından itibaren orta vadeli enflasyon beklentilerinde kayda değer bir iyileşme gözlenmiştir.

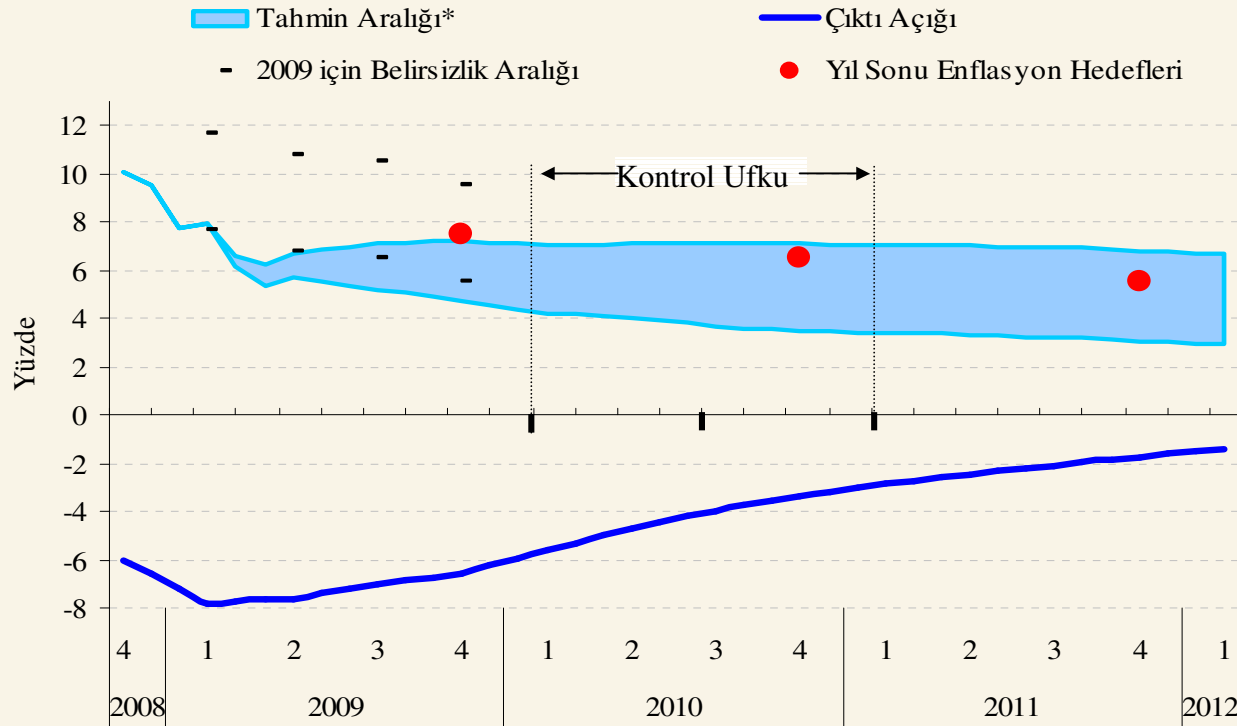
Kaynak: TÜİK, TCMB

Enflasyon ve Çıktı Açığı

İktisadi faaliyetteki toparlanmanın zaman alacağı, enflasyon üzerindeki aşağı yönlü baskıların süreceği, kısa vadede enflasyondaki düşüşün hızlanacağı tahmin edilmektedir.

Enflasyon ve Çıktı Açığı Tahminleri (2008 4.Ç – 2012 1.Ç)

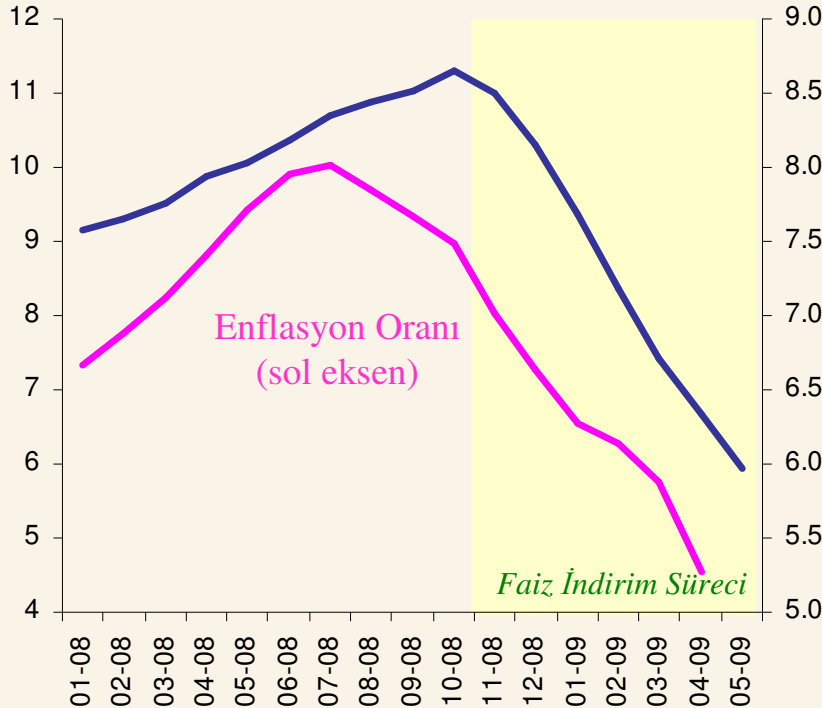
Kaynak: TCMB

Para Politikası Duruşu

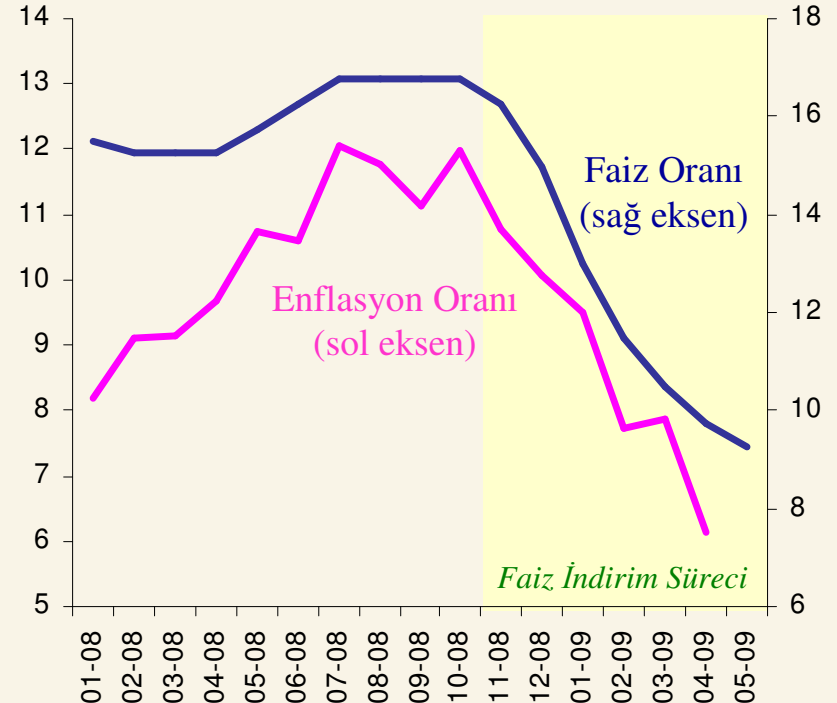
Gelişmekte olan ülkelerin merkez bankaları, 2008 yılının ilk yarısında döviz kurlarındaki değer kaybı ve finansal istikrar kaygıları nedeniyle temkinli bir tavır izlemişlerdir.

Gelişmekte Olan Ülkelerde Enflasyon ve Para Politikası Faiz Oranları
(Ocak 2008 – Mayıs 2009, ortalama yüzde)

Kaynak: Merkez Bankaları, TCMB

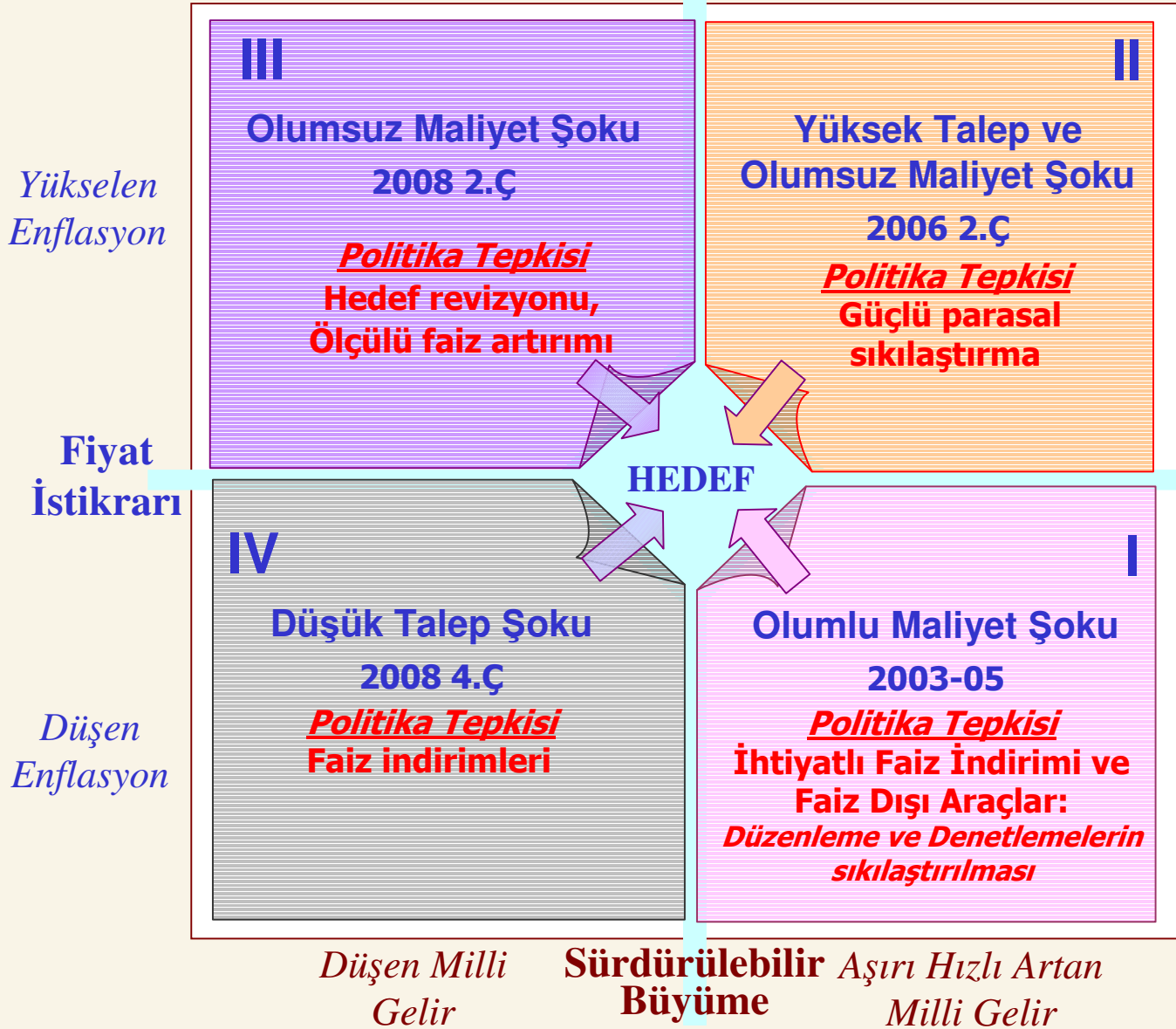
Türkiye'de Enflasyon ve Para Politikası Faiz Oranları
(Ocak 2008 – Mayıs 2009, ortalama yüzde)

Kaynak: Merkez Bankaları, TCMB

2001 Sonrası Para Politikası Nasıl Şekillendi?

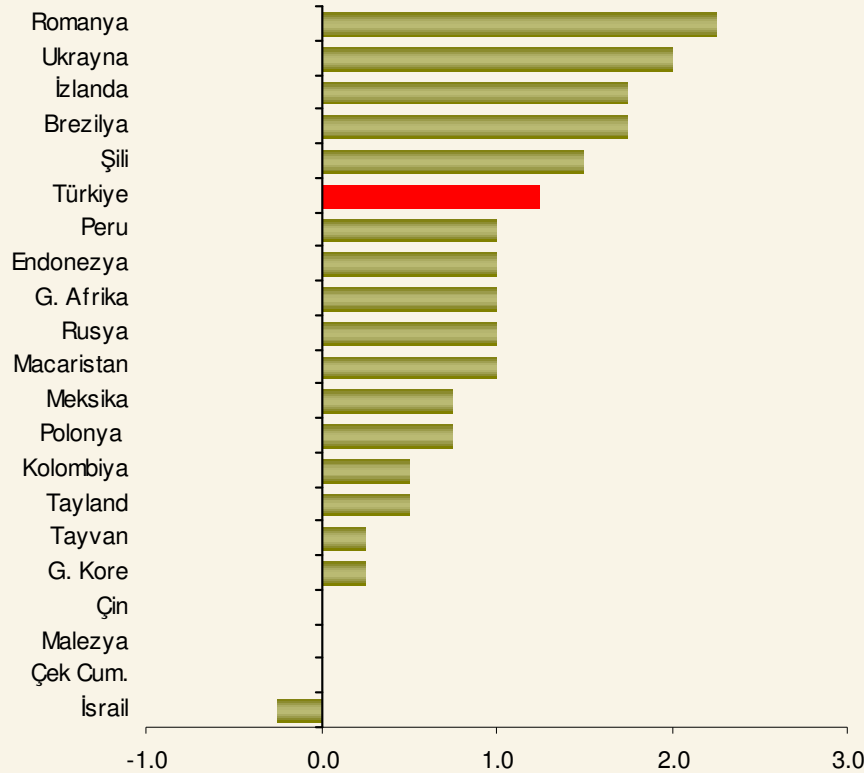

Para Politikası Duruşu

Merkez Bankası, 2008 yılının son çeyreğinde enflasyonu yükselten küresel gelişmelerin tersine dönmesiyle birlikte süratli bir şekilde faiz indirimlerine gitmiş, bu konuda yükselen piyasalar arasında öncü bir rol üstlenmiştir.

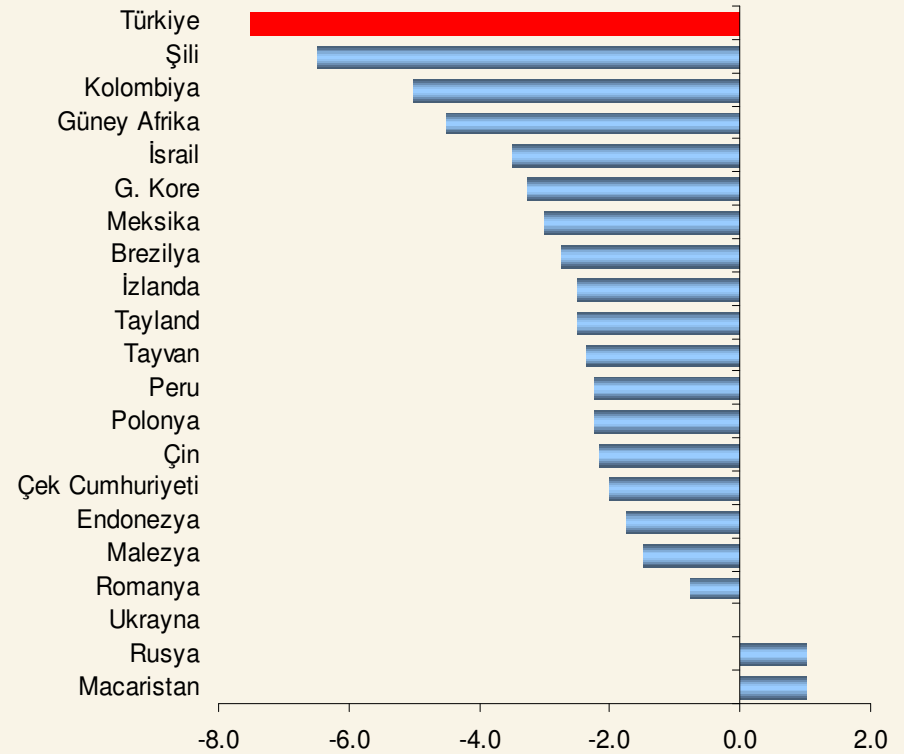
Gelişmekte Olan Ülkelerde Politika Faiz Oranlarının Değişimi (yüzde)

Ocak 2008 – Ağustos 2008

Kaynak: TCMB, Merkez Bankaları

Ağustos 2008 – Mayıs 2009

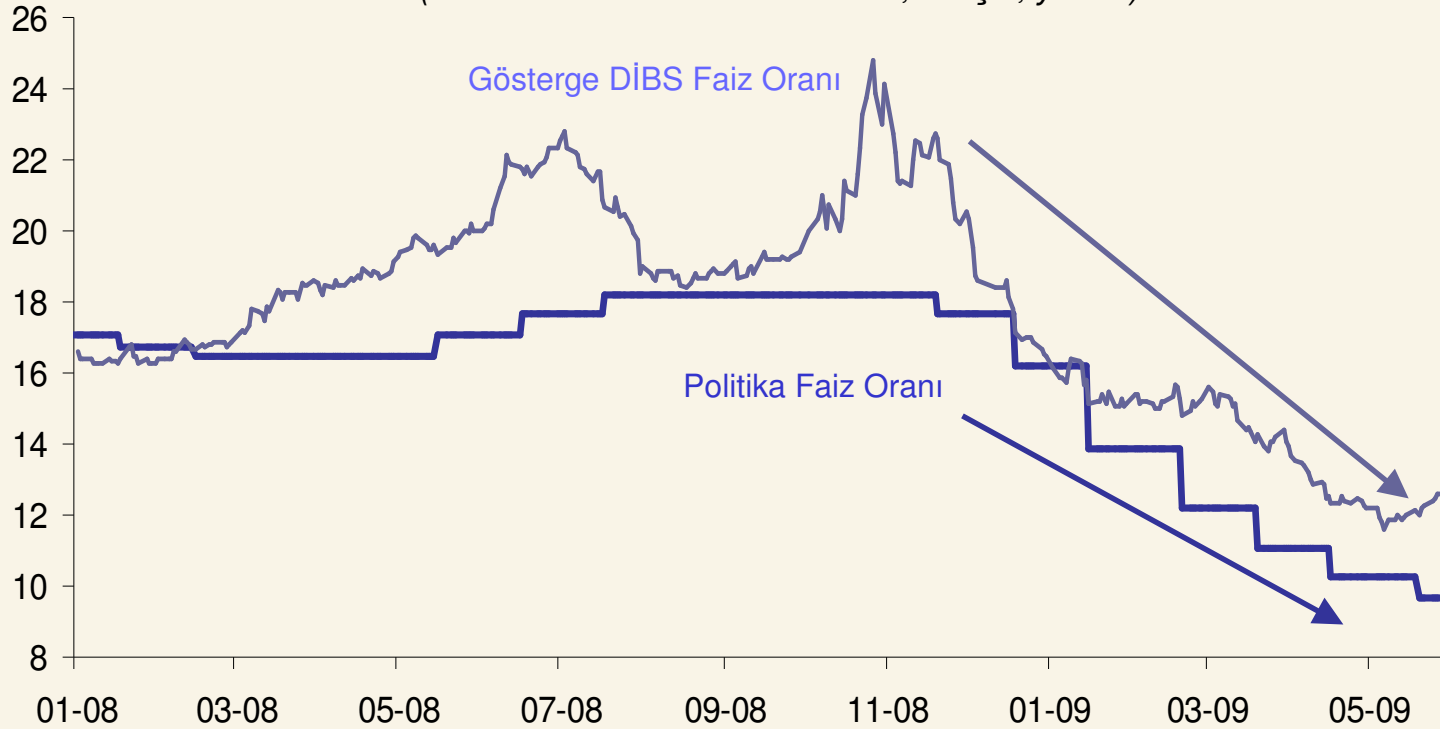
Kaynak: TCMB, Merkez Bankaları

Para Politikası Duruşu

Hem risk algılamalarındaki sınırlı iyileşme, hem de Merkez Bankasının faiz indirimlerinin açıklanan enflasyon verileri ile desteklenmesi sonucunda piyasa faizleri hızlı bir düşüş eğilimine girmiştir.

TCMB Politika Faiz Oranı ve Gösterge DİBS Faiz Oranı
(1 Ocak 2008 – 1 Haziran 2009, bileşik, yüzde)

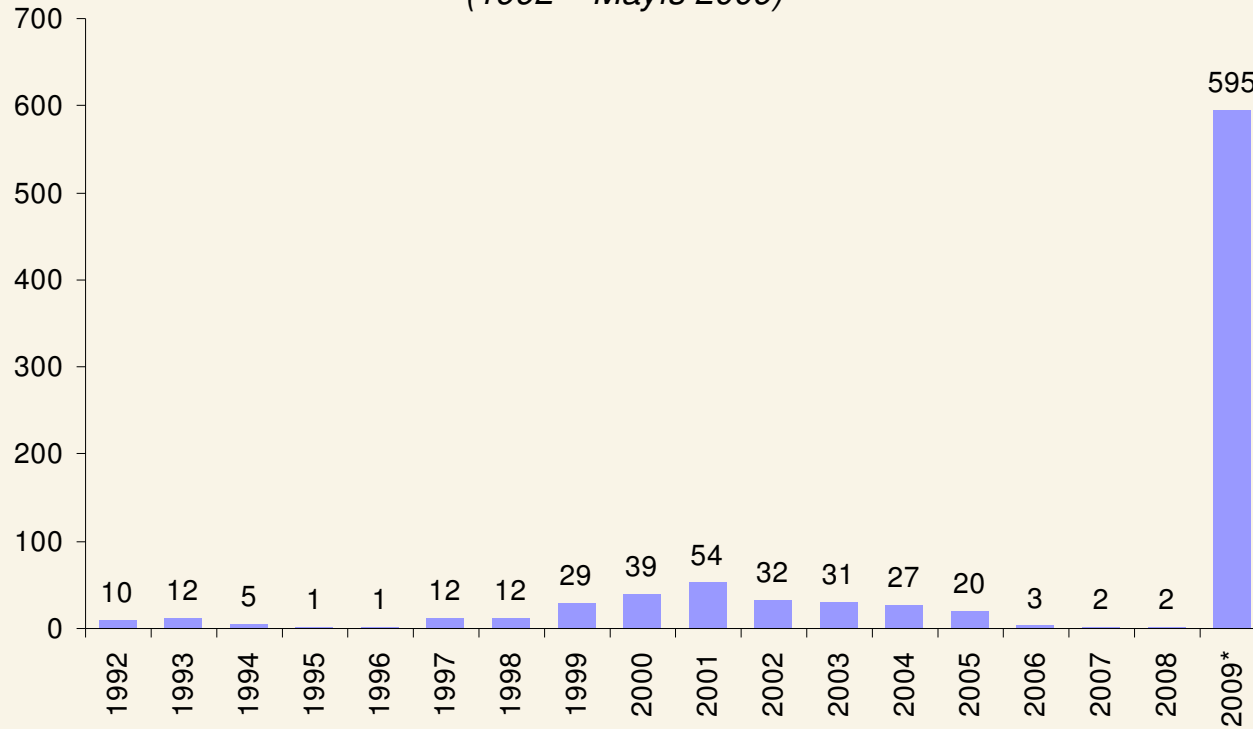
Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TCMB

İhracat Reeskont Kredileri

Yaşanan küresel krizin reel sektör üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla, ihracat reeskont kredisi limiti 500 milyon ABD dolarından 2,5 milyar ABD Dolarına çıkarılmış ve kullanım koşulları kolaylaştırılmıştır.

İhracat Reeskont Kredisi Kullanımları
(1992 – Mayıs 2009)

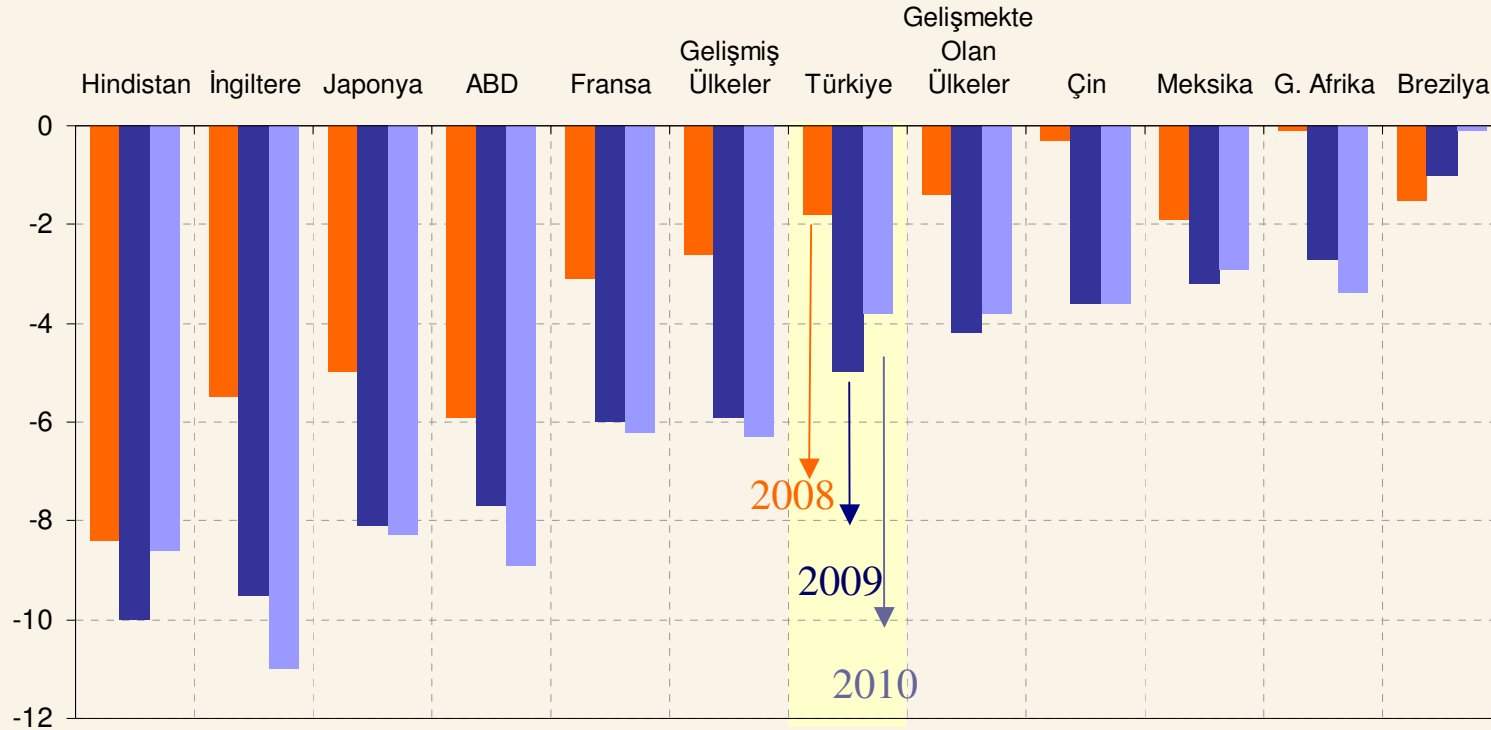
* 17 Nisan 2009 itibarıyla
Kaynak: TCMB

Dengeleyici Kamu Maliyesi

Bu dönemde para politikasının etkinliğini belirleyecek en önemli unsurlardan biri maliye politikasındaki gelişmelerdir. İç talebi canlandırmak için birçok ülke, imkanları ölçüsünde, kamu harcamalarını artırmaktadır. Bu dönemi kamu borç stoklarında sınırlı bir artış ile atlatan ülkeler, krizin ardından potansiyel büyüme oranlarına daha çabuk dönebilecektir.

2008 Yılı Bütçe Açığı ve 2009-2010 Bütçe Açığı Tahminleri* (GSYİH'ye oranı, yüzde)

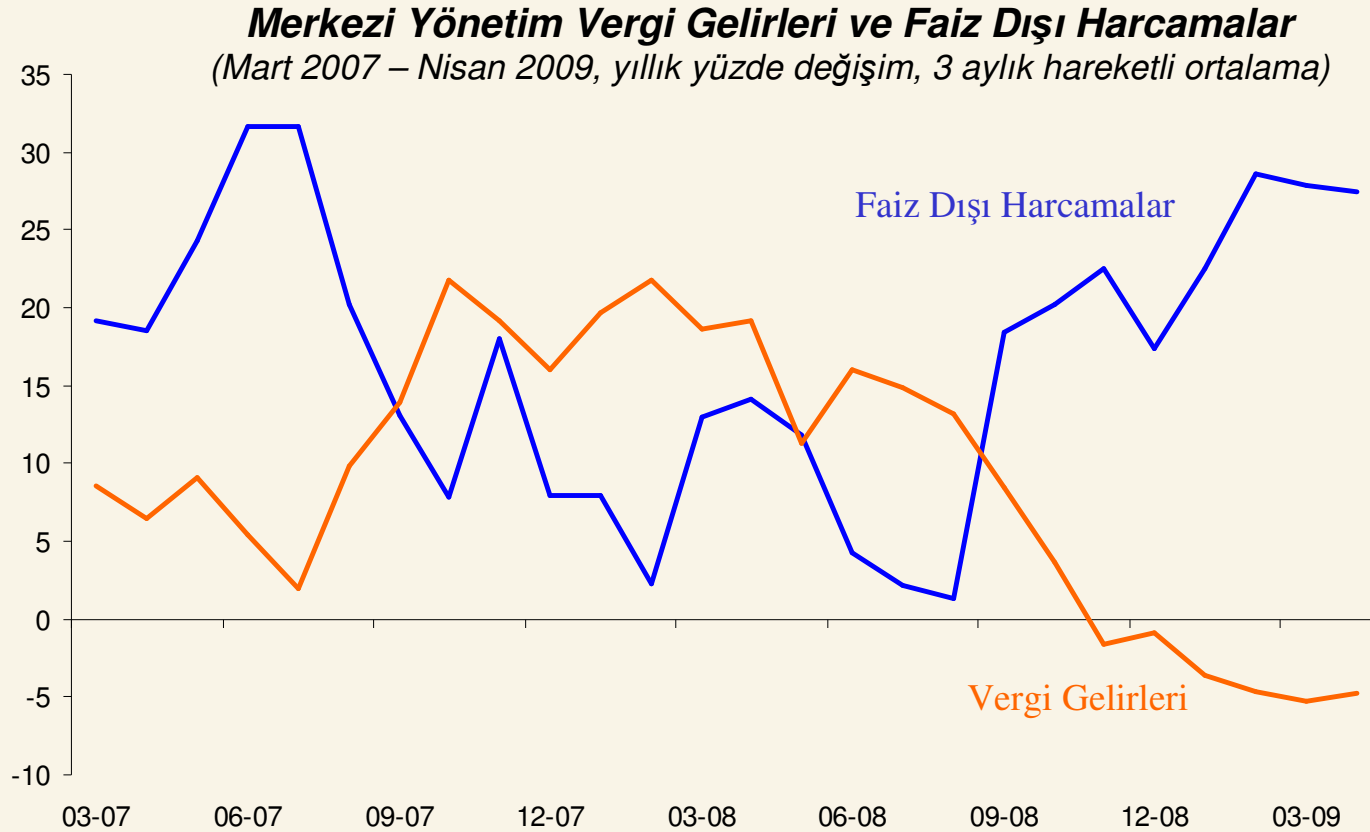

* Türkiye için KEP verisi, diğer ülkeler için IMF tahmini kullanılmıştır
Kaynak: IMF, KEP, TCMB

Orta Vade Mali Çerçeve Gereksinimi

İçinde bulunduğumuz iktisadi konjunktürde kamu kesiminin artan finansman gereksinimi, para politikası kararlarının iktisadi faaliyet üzerindeki olumlu etkilerini zayıflatma potansiyeli taşımaktadır.

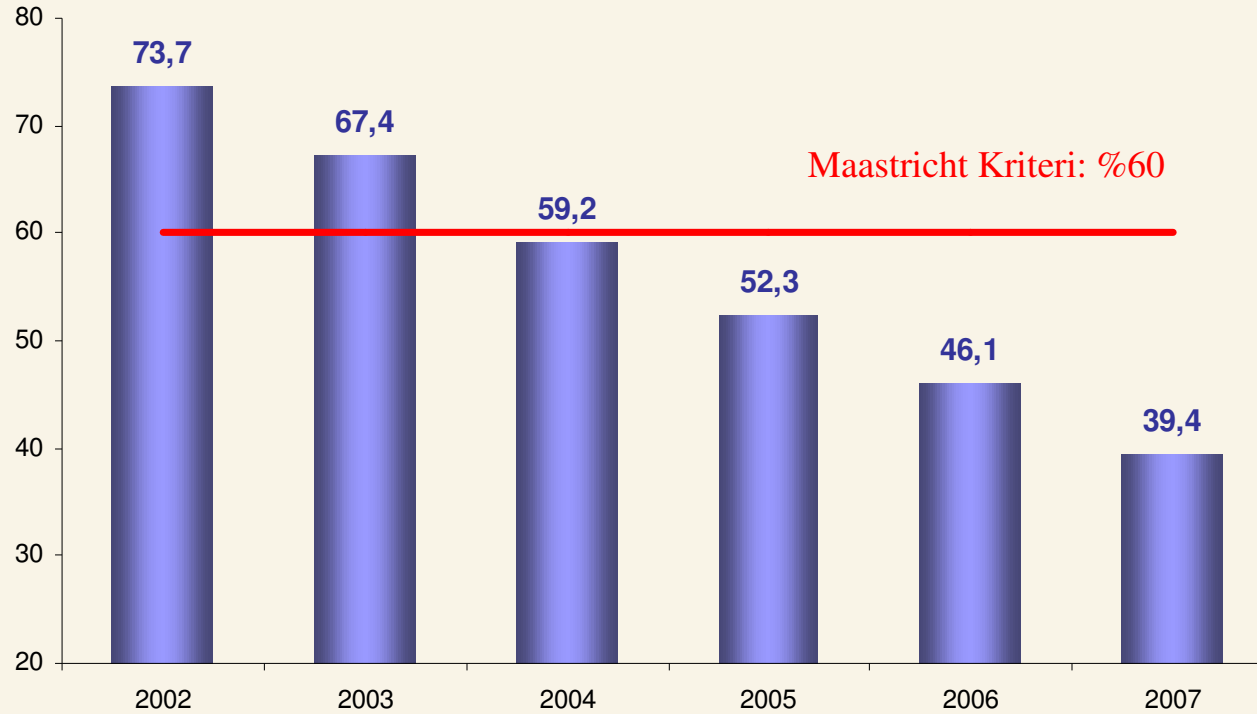
Kaynak: Maliye Bakanlığı, TCMB

Orta Vade Mali Çerçeve Gereksinimi

Önümüzdeki dönemde kısa vadeli politika faizlerinin uzunca bir süre tek haneli seviyelerde seyretmesi muhtemeldir. Uzun vadeli faizlerin de tek haneli seviyelere daha erken gelebilmesi, güçlü ve inandırıcı bir orta vadeli mali disiplin perspektifi verilmesiyle mümkün olabilecektir.

AB Tanımlı Kamu Borç Stoku
(2002 – 2007, GSYİH'ye oranı)

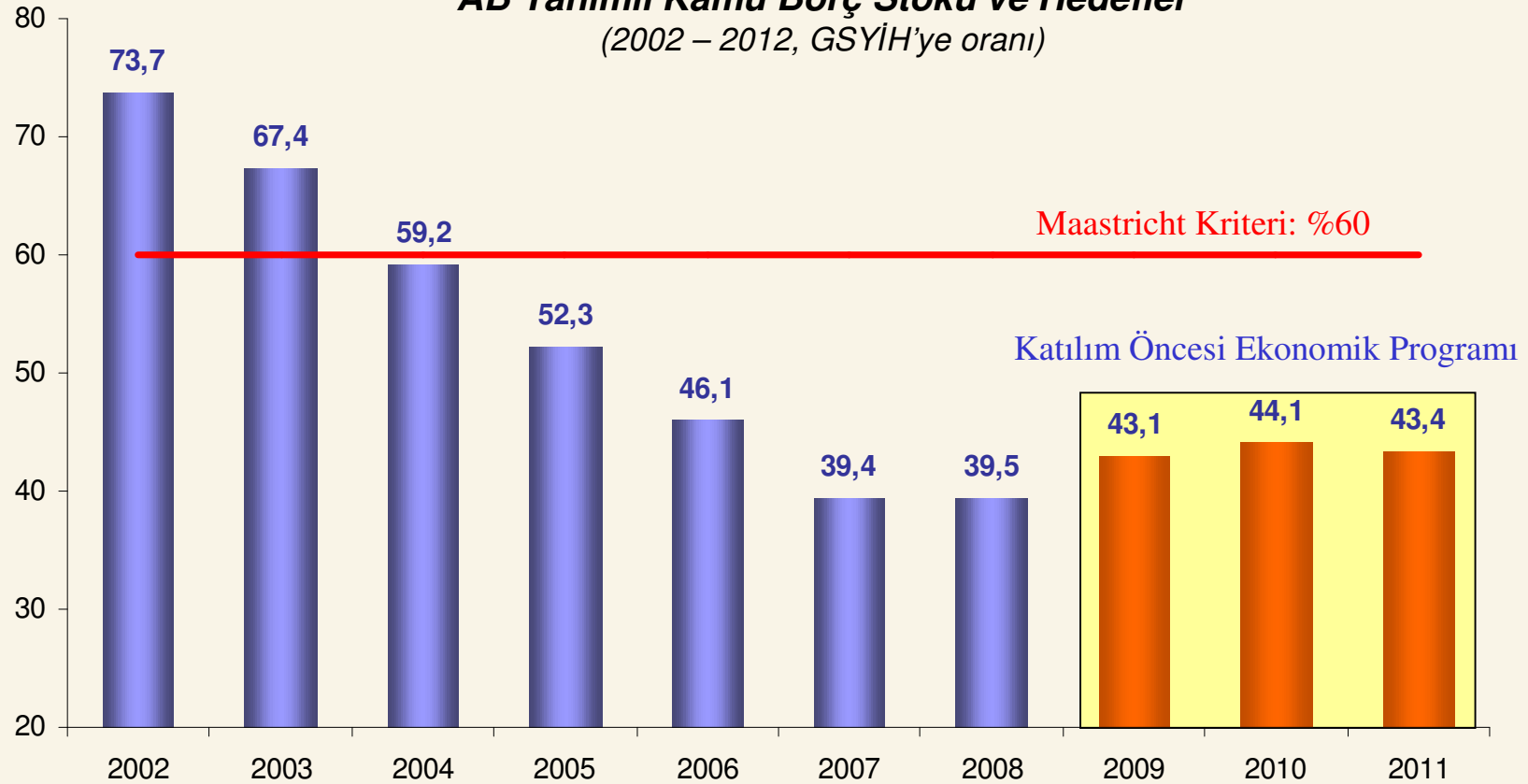
Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TCMB

Orta Vade Mali Çerçeve Gereksinimi

Kısa vadedeki mali gevşemenin, borç dinamiklerinin sürdürülebilirliğini ve bütçe disiplini gözeterek orta vadeli somut bir mali çerçeve ile desteklenmesi büyük önem taşımaktadır.

AB Tanımlı Kamu Borç Stoku ve Hedefler
(2002 – 2012, GSYİH'ye oranı)

Kaynak: Katılım Öncesi Ekonomik Program , Hazine Müsteşarlığı, TCMB

V. Uluslararası Banka Hesap Numarası (IBAN)

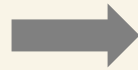

Uluslararası Banka Hesap Numarası

- Uluslararası Banka Hesap Numarası (IBAN) Hakkında Tebliğ, 10 Ekim 2008 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.
- IBAN, mevcut hesap numaralarının yerine kullanılacak olan ve belli bir standartlara göre oluşturulmuş uluslararası banka hesap numarasıdır.

Mevcut Hesap Numaraları

142005787XYZ

IBAN’a dönüşüyor

TR08 0006 4000 0014 2005 787X YZ

- IBAN ile para transferleri hızlı ve hatasız olarak gerçekleşecektir.
- Avrupa Birliği mevzuatına uyum sağlanmıştır.

Uluslararası Banka Hesap Numarası

- **IBAN, Avrupa Birliği ülkeleri dahil pek çok ülkede kullanılmaktadır.**
- **1 Ocak 2010'dan itibaren para transferlerinde IBAN kullanılacaktır.**

- **Para transferini gerçekleřtirmek için IBAN bilgisine sahip olmak gerekmektedir.**
- **Vatandaşlar, hesaplarının bulunduğu banka şubelerinden veya söz konusu bankaların internet sitelerinden IBAN'larını temin edebilirler.**

VI. Finansal Eğitim

Finansal Eğitim

- ✓ **Finansal hizmet ve ürünlerin çeşitliliği ve karmaşıklığı artmaktadır.**
- ✓ **Buna paralel olarak, bireylerin yatırım ve kredi kararlarını verirken bilgi sahibi olmaları ve finansal ürünleri amacına uygun kullanmaları önem arz etmektedir.**
- ✓ **Bu çerçevede, finansal farkındalığın oluşturulması için, eğitim faaliyetlerine önem ve öncelik verilmesi gerekmektedir.**
- ✓ **Konuyla ilgili olarak;**
 - ✓ **4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hk. Kanun, Madde 20 tüketicinin eğitilmesi konusunu düzenlemektedir.**
 - ✓ **Milli Eğitim Bakanlığı, müfredata tüketicinin eğitilmesi konusunda gerekli ilaveleri yapmakla görevlendirilmiştir.**

Finansal Eğitim

- **Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, radyo ve televizyonlarda konuya ilişkin programlar dzenlenmesi ybnde, esasları belirlemeye Tüketici Konseyinin önerisi ile yetkili kılınmıştır.**
- **Merkez Bankası, finansal eğitim konusunda üzerine düşeni yapmaya hazırdır.**

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Samsun Ticaret ve Sanayi Odası Sunumu

Durmuş Yılmaz

Başkan

Haziran 2009